

**ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**SAVIVALDYBĖS VIEŠŲJŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ TURTO
NAUDOJIMAS IR VALDYMAS**

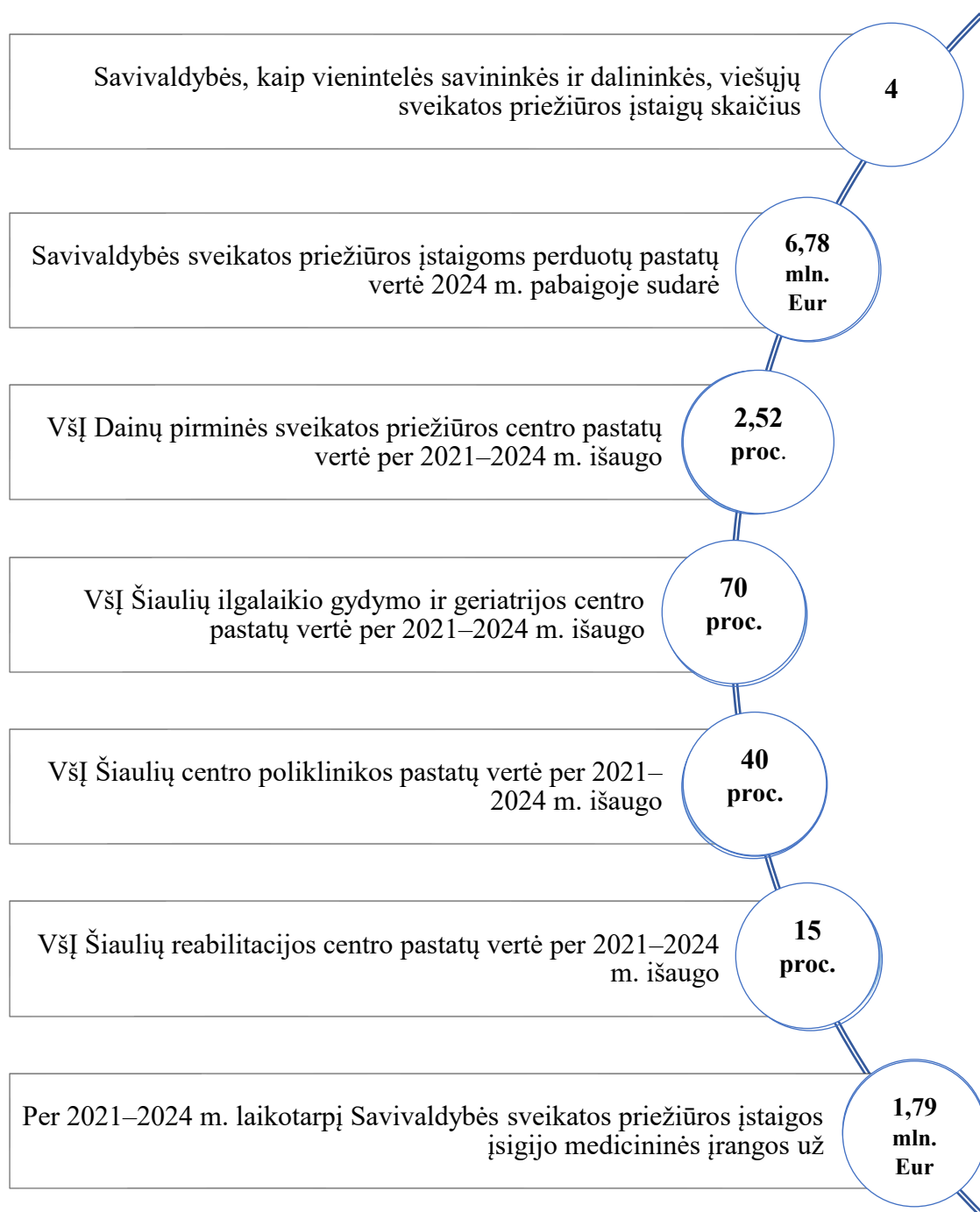
2026 m. vasario 3 d. Nr. KV-2
Šiauliai

Su audito ataskaita galima susipažinti
Šiaulių miesto savivaldybės interneto puslapyje adresu www.siauliai.lt

Turinys

PAGRINDINIAI FAKTAI	3
SANTRAUKA	4
IŽANGA.....	8
AUDITO REZULTATAI	9
1. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ INFRASTRUKTŪROS ATNAUJINIMO POREIKIS TURI BŪTI SIEJAMAS SU SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAIS TIKSLAIS, JŲ ĮGYVENDINIMU IR PASIEKTAIS REZULTATAIS	9
1.1. Iki 2025 m. įstaigoms nebuvo nustatyti planuojami pasiekti pagrindiniai veiklos rodikliai, nenustatyti ir lūkesčiai, metinių veiklos ataskaitų struktūra neatitinka reikalavimų	10
1.2. Įstaigos užtikrina techninę galimybę pacientus registruoti per IPR IS, tačiau Sveikatos apsaugos ministro nustatyti IPR rodikliai neatspindi faktinės pacientų registravimo praktikos ...	14
2. NEKILNOJAMOJO TURTO REMONTO IR PAGERINIMO DARBŲ PLANAVIMO BEI ĮGYVENDINIMO PROCESUI TRŪKSTA AIŠKUMO IR NUOSEKLUMO	19
2.1. Remonto ir modernizavimo poreikis dažniausiai grindžiamas techninės būklės vertinimu ir anksčiau parengtais investiciniais projektais	19
2.2. Ne visos įstaigos užtikrina teisinį reikalavimą viešinti turto valdymo, naudojimo ir disponavimo ataskaitas	23
2.3. Lėšų planavimas turto priežiūrai ne visais atvejais yra nuoseklus ir sistemiškas.....	24
2.4. Lėšos, skirtos remonto ir pagerinimo darbams, iš esmės naudojamos pagrįstai, tačiau nustatyta trūkumų dėl sutikimo pagerinimo darbams gavimo	27
3. MEDICININĖS ĮRANGOS PLANAVIMAS IR NAUDOJIMAS IŠ ESMĖS VYKDOMI, TAČIAU NEPAKANKAMAI VERTINAMAS JŲ POVEIKIS PASLAUGŲ PRIEINAMUMUI. 31	
3.1. Medicininės įrangos įsigijimo poreikis planuojamas, tačiau dokumentavimo praktika skiriasi.....	32
3.2. Medicinos įranga eksploatuojama ir prižiūrima, tačiau kai kuriais atvejais perduota naudoti pavėluotai.....	34
3.3. Medicininė įranga naudojama pagal poreikį, tačiau jos poveikis paslaugų prieinamumui ne visada vertinamas.....	36
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	41
PRIEDAI	44
1. Santrumpos ir sąvokos	44
2. Audito apimtis ir metodai	45

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Audito svarba

Sveikatos priežiūros įstaigoms perduoto ilgalaikio materialiojo turto valdymas yra reikšminga Šiaulių miesto savivaldybės funkcija, tiesiogiai susijusi su gyventojams teikiamų sveikatos paslaugų kokybe, prieinamumu ir tinkamos infrastruktūros užtikrinimu. Šio turto būklė, naudojimo intensyvumas ir atnaujinimo sprendimai daro tiesioginę įtaką paslaugų teikimo sąlygoms, paslaugų apimčiai bei Savivaldybės strateginių tikslų įgyvendinimui.

Viešojo sektoriaus turto valdymui taikomi pagrindiniai principai – teisėtumas, ekonomiškumas, efektyvumas ir skaidrumas – suponuoja pareigą užtikrinti, kad Savivaldybės ir jai pavaldžių įstaigų naudojami ištekliai būtų planuojami ir naudojami racionaliai, pagrįsti objektyviais poreikiais ir orientuoti į visuomenės interesų tenkinimą. Netinkamas turto priežiūros ar investicijų planavimas gali lemti ne tik neefektyvų lėšų panaudojimą, bet ir ilgalaikės infrastruktūros būklės blogėjimą.

Sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros atnaujinimo poreikis turi būti planuojamas ir vertinamas siejant jį su Savivaldybės strateginiais tikslais, jų įgyvendinimu ir pasiektais rezultatais. Tokia sąsaja leidžia užtikrinti, kad infrastruktūros modernizavimui skiriamos lėšos būtų nukreiptos į didžiausią pridėtinę vertę kuriančias sritis, prisidėtų prie paslaugų kokybės gerinimo ir sudarytų prielaidas tvariam viešojo turto naudojimui.

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaujantis Savivaldybės kontrolieriaus 2025 m. rugpjūčio 7 d. pavedimu Nr. PA-5 Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyresn. patarėja Agnė Lencienė ir patarėja Reda Žukauskienė atliko Savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų turto naudojimo ir valdymo auditą, kuriuo metu buvo parengtas veiklos audito planas, vertinimo kriterijai, atliktos veiklos audito plane numatytos audito procedūros, dokumentuoti audito procedūrų rezultatai ir parengta ši veiklos audito ataskaita.

Audito tikslas – įvertinti, ar Šiaulių miesto savivaldybės viešosios sveikatos priežiūros įstaigos efektyviai valdo ilgalaikį turtą, taiko tinkamas vidaus kontrolės priemones, leidžiančias užtikrinti pagrįstą turto valdymą ir atskaitomybę.

Pagrindiniai audito klausimai:

1. ar Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų veikla yra suderinta su savivaldybės strateginiais tikslais ir orientuota į veiklos rodiklių įgyvendinimą;
2. ar Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos planuoja, finansuoja ir įgyvendina nekilnojamojo turto remonto bei pagerinimo darbus taip, kad jie užtikrintų turto išsaugojimą ir racionalų lėšų panaudojimą;
3. ar Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina, kad medicininė įranga yra pagrįstai įsigijama, efektyviai naudojama ir atnaujinama, siekiant užtikrinti kokybiškas bei prieinamas paslaugas pacientams.

Audito objektas – Šiaulių miesto savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų valdomas ilgalaikis materialusis turtas.

Audito apribojimai – audito metu nebuvo vertinamas rangos darbų ir medicininės įrangos įsigijimo atitikimas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams.

Audituojami subjektai – Šiaulių miesto savivaldybės administracija ir Šiaulių miesto savivaldybės viešosios sveikatos priežiūros įstaigos (VšĮ Šiaulių centro poliklinika, VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras, VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras).

Audituojamas laikotarpis – 2021–2024 m., tačiau atskirais atvejais audito metu buvo vertinami ankstesni ir 2025 metai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus ir kitų teisės aktų nuostatas. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Pagrindiniai audito rezultatai

- 2015–2024 metų Šiaulių miesto strateginio plėtros plane buvo numatyta eilė priemonių viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrai gerinti ir didinti pastatų energetinį efektyvumą. Priemonė *Atnaujinti ir modernizuoti asmens sveikatos priežiūros įstaigas* numatyta ir Šiaulių miesto 2025–2033 metų strateginiame plėtros plane, tačiau esamos situacijos analizėje nėra duomenų apie sveikatos priežiūros įstaigų valdomos infrastruktūros būklės vertinimą.
- Nuo 2022 m. galiojusiuose strateginio planavimo reikalavimuose buvo numatyta pareiga nustatyti įstaigų veiklos rodiklius, o nuo 2025 m. įsigaliojo reikalavimas viešųjų įstaigų savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijoms pateikti viešosioms įstaigoms raštus, kuriuose dėstomi valstybės ar savivaldybės tikslai ir lūkesčiai dėl viešosios įstaigos. Tačiau konkretūs veiklos rodikliai viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms buvo nustatyti tik 2025 m., duomenų apie teiktus lūkesčių raštus audito metu negavome.
- Savivaldybės SVP priemonių ir įstaigų SVP suderinamumas iš esmės yra užtikrintas, tačiau audito metu nustatyta, kad sveikatos priežiūros įstaigų strateginių veiklos planų ir jų įgyvendinimo ataskaitų pateikimas bei tarpusavio suderinamumas nėra nuoseklus, o pateikiama informacija ne visais atvejais leidžia objektyviai įvertinti planuotų priemonių įgyvendinimą ir faktiškai panaudotų lėšų apimtį. Be to, įstaigų metinėse veiklos ataskaitose nebuvo pateikta visa privaloma struktūrinė ir turinio informacija, numatyta Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Vyriausybės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos apraše, todėl nebuvo sudarytos sąlygos išsamiai įvertinti veiklos rezultatus ir jų sąsajas su strateginiais tikslais.
- Visos auditui pasirinktos sveikatos priežiūros įstaigos yra patvirtinusios pacientų registravimo tvarkas, kuriose numatyti elektroninės registracijos per IPR IS naudojimo principai bei registratūros darbo organizavimo nuostatos. Tačiau Sveikatos apsaugos ministro nustatyti veiklos rezultatų vertinimo rodikliai dėl registracijos per išankstinės pacientų registracijos informacinę sistemą neatspindi realios paslaugų teikimo ir pacientų registravimo praktikos ir nėra tinkami faktiniam registracijos prieinamumui vertinti.
- Sprendimai dėl sveikatos priežiūros įstaigų remonto ir infrastruktūros modernizavimo dažniausiai buvo grindžiami statinių techninės būklės vertinimu ir anksčiau parengtais investiciniais projektais, kurie ne visais atvejais buvo sistemingai atnaujinami. Išsamūs poreikio vertinimo duomenys (pvz., energijos vartojimo auditai) buvo naudojami tik pavieniais atvejais. Be to, dažnai kintantis Savivaldybės investicijų planavimo reglamentavimas ir nepakankamas aiškumas dėl investicinių projektų aprašymų rengimo sudarė prielaidas sprendimus dėl tęstinių ilgalaikių priemonių priimti neatnaujinant informacijos.
- Ne visos įstaigos užtikrina teisinį reikalavimą viešinti turto valdymo, naudojimo ir disponavimo ataskaitas. Nors Vyriausybės nutarimai bei patikėjimo sutartys aiškiai numato pareigą iki gegužės 1 d. paskelbti metinę turto ataskaitą įstaigos interneto svetainėje, dalis viešųjų įstaigų šių ataskaitų neviešino.
- Įstaigų lėšų skyrimas turto remontui dažniau orientuotas į operatyvų einamųjų poreikių tenkinimą, todėl turėtų būti daugiau dėmesio skiriama ilgalaikio planavimo procesui. Veiklos ataskaitų duomenų detalumas galėtų būti išsamesnis, siekiant geriau atspindėti faktinį remonto darbų mastą įstaigos lėšomis. Tobulinant Savivaldybės turto priežiūros ir kontrolės

mechanizmus, būtų sudarytos sąlygos efektyviau rinkti informaciją, būtiną objektyviam turto būklės vertinimui bei tvariam ir ilgalaikiam investicijų planavimui.

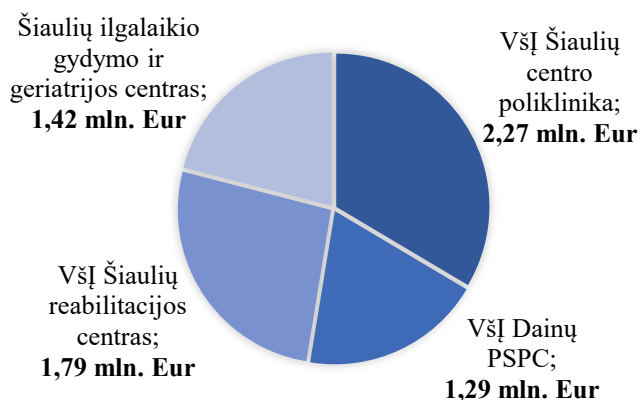
- Nustatytas vienas atvejis, kai faktinės išlaidos neatitiko SVP priemonės paskirties ir Savivaldybės strateginių tikslų – iš priemonės, skirtos energetinių charakteristikų gerinimui, buvo finansuotas medicininės įrangos pirkimas. Tai pat nustatyta, kad nėra apibrėžtos turto pagerinimo darbų sąvokos, todėl nėra aišku kokiais atvejais įstaigos turi kreiptis dėl rašytinio sutikimo gavimo.
- Visose vertintose įstaigose medicininės įrangos įsigijimo poreikis buvo numatytas strateginiuose veiklos planuose, tačiau šių planų detalumas ir konkretumas skyrėsi. Dalis įstaigų strateginiuose dokumentuose aiškiai įvardijo planuojamas įsigyti medicininės įrangos rūšis ir apimtis, tuo tarpu kitose apsiribota bendro pobūdžio nuostatomis, nenurodant konkrečių įsigijimų. Veiklos ataskaitose informacija apie įgyvendintas priemones (medicininės įrangos įsigijimus ir atnaujinimus) dažniausiai buvo pateikiama, išskyrus pavienius atvejus.
- Įstaigų gydymo tarybose buvo svarstomi ne visi medicininės įrangos įsigijimo klausimai – buvo nagrinėjami tik didesnės vertės medicinos įrangos įsigijimai. Tačiau nebuvo gauta pakankamai duomenų, patvirtinančių, kad prieš priimant sprendimus dėl medicinos įrangos ir priemonių įsigijimo buvo atliekamas faktinis poreikio vertinimas ar analizuojami poreikį pagrindžiantys duomenys. Dažniausiai buvo pateikiami defektiniai aktai, kuriais fiksuojama esamos įrangos techninė būklė, jos nusidėvėjimas ar netinkamumas naudoti.
- Nustatyti atvejai, kai dalis medicinos įrangos įstaigų veikloje buvo pradėta naudoti pavėluotai, taip pat atvejai, kai įranga buvo įsigyta, tačiau iki šiol nenaudojama. Šių procesų vėlavimą lėmė užsitęsęs turto perdavimo patikėjimo teise sutarčių sudarymas ir tai, kad įranga numatyta naudoti veikloje, kurios pradžia planuojama vėlesniu laikotarpiu. Medicininė įranga iš esmės prižiūrima pagal techninės priežiūros sutartis.
- Brangios audituotų įstaigų naudojamos sveikatos priežiūros technologijos 2024 m. daugeliu atvejų buvo eksploatuojamos vidutiniu ar dideliu intensyvumu, tačiau ne visais atvejais buvo sudarytos prielaidos patvirtinti pateiktų naudojimo duomenų tikslumą. Trijose įstaigose medicininė įranga eksploatuojama pagal faktinį klinikinį poreikį ir darbuotojų darbo grafikus. Tačiau dviem atvejais nustatyta, kad odontologinė įranga buvo naudojama ne visu pajėgumu trūkstant specialistų. Ne visais atvejais buvo įvertinta konkrečios įsigytos įrangos naudojimo įtaka paslaugų prieinamumui ar kokybei.

Rekomendacijos

- Siekiant užtikrinti nuoseklų viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų veiklos planavimą ir vertinimą, numatyti priemones, kuriomis būtų įtvirtinti aiškūs Savivaldybės, kaip viešųjų įstaigų savininko, lūkesčiai dėl įstaigų veiklos tikslų, prioritetų ir siektinų rezultatų, ir užtikrinti, kad šie lūkesčiai būtų sistemiškai integruoti į įstaigų strateginio planavimo dokumentus bei metines veiklos ataskaitas.
- Siekiant užtikrinti, kad sprendimai dėl sveikatos priežiūros įstaigų nekilnojamojo turto remonto ir infrastruktūros modernizavimo būtų nuoseklūs, susieti su Savivaldybės plėtros ir veiklos strateginiais tikslais, pagrįsti aktualiais duomenimis, atnaujinti Savivaldybės investicinių projektų rengimo ir planavimo tvarkas, suderinant jas su Strateginio valdymo įstatymo ir Investicijų įstatymo nuostatomis (pvz. periodiškai atnaujinti investicinių projektų aprašymų duomenis).
- Siekiant tinkamai atskleisti įstaigos veiklą ir finansinę padėtį, užtikrinti skaidrumą bei padėti priimti efektyvius veiklos gerinimo sprendimus ateityje, metines veiklos ataskaitas rengti pagal nustatytą struktūrą ir turinio reikalavimus, pateikiant visą privalomą informaciją, įskaitant vadovo pranešimą.

- Siekiant vykdyti nuoseklų ir planingą turto priežiūros procesą, numatyti įstaigų kuravimo ir informacijos teikimo priemones, kurios leistų sistemingai vertinti metinį turto priežiūros ir remonto poreikį, atsižvelgiant į jau atliktų remonto ir kitų darbų kiekį ir pobūdį.
- Siekiant įgyvendinti vienodą ir skaidrią patikėjimo teise valdomo nekilnojamojo turto pagerinimo praktiką, nustatyti aiškius ir vieningus kriterijus, apibrėžiančius, kokiais atvejais viešosios sveikatos priežiūros įstaigos privalo gauti išankstinį Savivaldybės sutikimą dėl turto pagerinimo, pertvarkymo ar kitų reikšmingų darbų.
- Siekiant užtikrinti pagrįstą ir skaidrų medicininės įrangos įsigijimo procesą, nustatyti ir taikyti poreikio pagrindimo priemones, leidžiančias susieti įrangos įsigijimą ir naudojimą su paslaugų prieinamumo ar kokybės pokyčiais.

Igyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimo Nr. 553 nuostatas¹, Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis ilgalaikis turtas buvo perduotas Sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme nurodytoms sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms. Perduotą ilgalaikį turtą sudarė negyvenamieji pastatai, infrastruktūros statiniai, kitos mašinos ir įrengimai bei medicininė įranga. Didžiausią Šiaulių miesto savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigoms perduoto turto dalį sudarė negyvenamieji pastatai, kurių vertė 2020 m. pabaigoje siekė 4,38 mln. Eur. Audituojamu laikotarpiu buvo atlikta įvairių esminio pagerinimo darbų, dėl kurių buvo padidinta turto vertė ir 2024 m. pabaigoje iš viso sudarė 6,78 mln. Eur.

1 pav. Sveikatos priežiūros įstaigų patikėjimo teise valdomų negyvenamųjų pastatų vertė 2024-12-31, mln. Eur
Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal įstaigų apskaitos duomenis

Perdavus turtą patikėjimo teise, didesnė kasdienės turto priežiūros, remonto ir naudojimo organizavimo atsakomybė buvo perkelta sveikatos priežiūros įstaigoms. Tačiau Savivaldybei, kaip turto savininkei, išliko pareiga užtikrinti, kad perduotas turtas būtų naudojamas racionaliai, prižiūrimas tinkamai ir išsaugotų savo vertę.

Toks atsakomybės pasiskirstymas reiškia, kad sprendimai dėl turto priežiūros, remonto ir atnaujinimo inicijavimo didžiaja dalimi priklauso nuo pačių sveikatos priežiūros įstaigų, tačiau jų sprendimai turi būti suderinti su Savivaldybės nustatytais prioritetais ir kontrolės mechanizmais. Siekiant užtikrinti, kad perduotas turtas būtų valdomas tvariai ir efektyviai, būtina, jog Savivaldybės ir įstaigų veiksmai būtų grindžiami aiškiais planavimo principais, patikimais duomenimis apie turto būklę ir nuoseklia investicijų planavimo praktika. Priešingu atveju kyla rizika, kad sprendimai dėl turto atnaujinimo bus priimami fragmentiškai, reaguojant į einamuosius poreikius, o ne sistemingai vertinant ilgalaikius Savivaldybės tikslus ir finansines galimybes.

Be pastatų ir inžinerinės infrastruktūros, esminę įtaką sveikatos priežiūros paslaugų kokybei, saugai ir prieinamumui turi ir medicininė įranga, kurios būklė, atnaujinimas bei panaudojimo efektyvumas tiesiogiai lemia įstaigų veiklos rezultatus.

Atsižvelgiant į reikšmingą perduoto turto vertę ir Savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytus sveikatos priežiūros infrastruktūros modernizavimo bei paslaugų kokybės didinimo tikslus, atliktas auditas siekiant įvertinti, ar Savivaldybės ir sveikatos priežiūros įstaigų taikoma turto valdymo, priežiūros ir investicijų planavimo praktika yra nuosekli, pagrįsta ir sudaro prielaidas tvariam perduoto turto naudojimui.

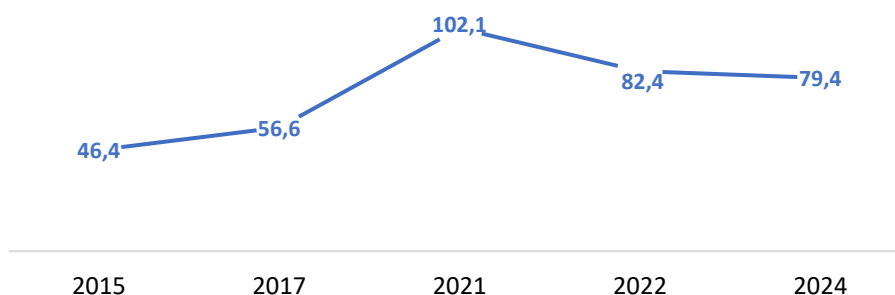
¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 553 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 5 d. nutarimo Nr. 16 „Dėl Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo“ 2.2. p.

AUDITO REZULTATAI

1. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ INFRASTRUKTŪROS ATNAUJINIMO POREIKIS TURI BŪTI SIEJAMAS SU SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAIS TIKSLAIS, JŲ ĮGYVENDINIMU IR PASIEKTAIS REZULTATAIS

Sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros atnaujinimo poreikis turi būti siejamas su Savivaldybės strateginiais tikslais, jų įgyvendinimu ir pasiektais rezultatais. Šiaulių miesto savivaldybės 2015–2024 m. strateginio plėtros plano trečiojo prioriteto strateginis tikslas buvo orientuotas į sveikatos įstaigų infrastruktūros gerinimą ir pastatų energetinio efektyvumo didinimą. Tam numatyta eilė priemonių, tokių kaip 3.1.4.2 Energetinių charakteristikų gerinimas ir atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimas VŠĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre, VŠĮ Šiaulių centro poliklinikoje, 3.1.4.3. VŠĮ Šiaulių reabilitacijos centro pastato modernizavimas; 3.1.4.5. VŠĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos centro pastatų rekonstravimas ir maisto gamybos skyriaus modernizavimas ir kt. Šio tikslo įgyvendinimas buvo vertinamas pagal rodiklį – šilumos energijos sunaudojimą sveikatos įstaigose (kWh/m²), apskaičiuojant bendrą per metus sunaudotos šilumos energijos kiekį ir jį padalijant iš bendro įstaigų ploto.

Pagal 2022–2024 m. šio strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos duomenis² laikoma, kad minėtas tikslas nebuvo pasiektas, kadangi, lyginant su 2015 m., šilumos energijos sunaudojimo rodiklis sveikatos įstaigose padidėjo 71 proc.

2 pav. Šilumos energijos sunaudojimas sveikatos įstaigose, kWh/m²

Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal 2022–2024 m. įgyvendinimo ataskaitos duomenis

Tačiau audito metu, pagal AB „Šiaulių energija“ pateiktą informaciją, nustatyta, kad šis rodiklis neatspindi tikrosios situacijos dėl sveikatos priežiūros įstaigų šilumos energijos sunaudojimo. Gauti duomenys parodė, kad rodiklis buvo apskaičiuotas tik pagal Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro patalpose (Varpo g. 9, Šiauliuose) suvartotą šilumos energijos kiekį, tenkantį 1 m² ploto, neįtraukiant Savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų pastatų.

Tai rodo, kad Savivaldybės administracija neturėjo visapusiškos ir palyginamos informacijos apie visų sveikatos priežiūros įstaigų šilumos energijos sunaudojimą. Dėl šios priežasties infrastruktūros modernizavimo ir energetinio efektyvumo didinimo priemonės nebuvo grindžiamos tiksliais duomenimis, o rezultatų stebėseną nebuvo pakankama siekiamam pokyčiui objektyviai įvertinti.

Pagal AB „Šiaulių energija“ patikslintus duomenis, nustatyta, kad sveikatos įstaigose šilumos energijos sunaudojimas 2025 m. svyruoja nuo 50 iki 209 kWh/m² (1 lentelė).

1 lentelė. Duomenys apie šilumos suvartojimą sveikatos priežiūros įstaigų pastatuose

Savivaldybės viešoji sveikatos priežiūros įstaiga		Duomenys apie suvartotą šilumos energijos kiekį (kWh), tenkantį 1 m ² ploto		
Pavadinimas	Pastato adresas	2021	2024	2025
Šiaulių centro poliklinika	Vytauto g. 101 (plotas – 6309,29 kv.m ²)	130	110	76
	Energetikų g. 18 (plotas – 204,34 kv.m ²)	255	211	185

² Šiaulių miesto savivaldybės 2015–2024 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2022–2024 metais ataskaita, pritarta Šiaulių miesto savivaldybės 2025 m. lapkričio 6 d. sprendimu Nr. T-500.

	Varpo g. 9 (plotas – 2932,98 kv.m ²)	76	59	50
Dainų PSPC	Aido g. 18 (plotas – 2045,91 kv.m ²)	159	112	78
Šiaulių reabilitacijos centras	Pramonės g. 15A (plotas – 2279,98 kv.m ²)	241	232	209
Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos centras	Vilniaus g. 125 (plotas 1803,36 + 2668,74 + 201,79 + 104,02 + 337,33 + 158,08 kv.m ²)	157	158	136
Bendras šilumos suvartojimas:		146,6	130,1	104,6

Duomenys rodo reikšmingus šilumos energijos sunaudojimo skirtumus tarp atskirų pastatų ir įstaigų, o bendras šilumos suvartojimo vidurkis 2021–2025 m. laikotarpiu nuosekliai mažėjo. Tai leidžia teigti, kad atskirais atvejais infrastruktūros atnaujinimo ir energinio efektyvumo didinimo priemonės turėjo teigiamą poveikį, tačiau šis poveikis nebuvo tinkamai įvertintas ir susietas su strateginiais rodikliais.

Savivaldybės tarybos sprendimu³ 2024 m. birželio 6 d. patvirtintas naujas Šiaulių miesto 2025–2033 metų strateginis plėtros planas, kuriame numatytas tikslas – užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę, atnaujinant esamą ir įrengiant naują infrastruktūrą, kuris įgyvendinamas per uždavinį „Atnaujinti ir modernizuoti asmens sveikatos priežiūros įstaigas“.

Šio uždavinio įgyvendinimas vertinamas pagal kiekybinius stebėsenos rodiklius, orientuotus ne tik į pastatų atnaujinimą, bet ir į paslaugų plėtrą bei diagnostikos kokybės gerinimą:

- renovuotų ir modernizuotų sveikatos priežiūros įstaigų, plečiant I ir II lygio paslaugas, skaičių;
- įkurtų specializuotų dienos priežiūros centrų skaičių;
- įrangos ir priemonių, reikalingų mobilioms komandoms, aprūpinimo mastą;
- atliktą VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos centro pastato rekonstrukciją;
- modernizuotų atskirų sveikatos priežiūros įstaigų (VšĮ Šiaulių centro poliklinikos, VšĮ Dainų PSPC) skaičių;
- įsteigtų naujų paslaugų struktūrinių padalinių (pvz., dienos stacionaro) skaičių.

Šiaulių miesto 2025–2033 m. strateginiame plėtros plane⁴ nebeliko stebėsenos rodiklio, susijusio su sveikatos priežiūros įstaigų šilumos energijos sunaudojimu. Nors naujieji rodikliai labiau orientuoti į sveikatos paslaugų prieinamumą ir kokybę, nustatyta, kad plane trūksta esamos sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros būklės įvertinimo, kuris leistų nuosekliai pagrįsti infrastruktūros atnaujinimo poreikį ir pasirinkti prioritetines investavimo kryptis.

Plane pateiktas stebėsenos rodiklis – Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų pastatų, kurie yra geros būklės, skaičius – 2024 m. sudarė 2, nors iki 2025 m. buvo intensyviai vykdomi pastatų modernizavimo darbai, finansuoti Savivaldybės, valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis. Dokumente nėra pateikta išsamesnė šio rodiklio reikšmės interpretacija ar bendras realios infrastruktūros būklės įvertinimas, kuris leistų objektyviai įvertinti investicijų poveikį ir likusį atnaujinimo poreikį.

1.1. Iki 2025 m. įstaigoms nebuvo nustatyti planuojami pasiekti pagrindiniai veiklos rodikliai, nenustatyti ir lūkesčiai, metinių veiklos ataskaitų struktūra neatitinka reikalavimų

Viešųjų įstaigų įstatyme⁵ apibrėžta, kad viešosios įstaigos savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija privalo Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nustatyti valstybės ar savivaldybės tikslus ir lūkesčius dėl viešosios įstaigos.

³ Šiaulių miesto 2025–2033 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2024 m. birželio 6 d. sprendimu Nr. T-202.

⁴ *Ten pat*, 3

⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas, 1996 m. liepos 3 d. Nr. I-1428, 2023 m. lapkričio 16 d. Nr. XIV-2242 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 5 d. 3 p.

2024 m. gruodžio 5 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu⁶ Nr. 1V-713 nustatyta, kad viešųjų įstaigų savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio įsakymo įsigaliojimo turi pateikti viešosioms įstaigoms raštus, kuriuose dėstomi valstybės ar savivaldybės tikslai ir lūkesčiai dėl viešosios įstaigos. Reikalavimai lūkesčių raštui numatyti Valstybės ar savivaldybės tikslų ir lūkesčių dėl viešosios įstaigos nustatymo bei informacijos viešosios įstaigos savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai teikimo apie atitiktį nustatytiems valstybės ar savivaldybės tikslams ir lūkesčiams dėl viešosios įstaigos, taip pat rezultatus (rodiklius), pasiektus įgyvendinant šiuos tikslus ir lūkesčius, tvarkos apraše⁷.

Laikėme, kad Savivaldybė yra nustačiusi viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms tikslus ir lūkesčius, kurie atsispindi įstaigų veiklos dokumentuose, kai:

- Įstaigų SVP, veiklos ar turto ataskaitose pateikiami duomenys, kad Įstaigoms yra pateikti viešosios įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos lūkesčiai dėl jos veiklos ir jų įgyvendinimas;
- Įstaigų veiklos ataskaitose pateikiamos neįgyvendinimo priežastys bei korekcinės priemonės.

Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos apraše⁸ nustatyta, kad SVP turi būti pateikiami trejų metų viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra Savivaldybė arba kuriose Savivaldybė turi 50 procentų ir daugiau balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, planuojami pasiekti pagrindiniai veiklos rodikliai.

Ši nuostata įsigaliojo 2022 m. liepos mėn., tačiau konkretūs veiklos rodikliai viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms buvo nustatyti tik 2025 m.⁹ (2 lentelė).

2 lentelė. Viešųjų įstaigų planuojami pasiekti pagrindiniai veiklos rodikliai ir jų reikšmės

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas, matavimo vnt.	Planuojamos rodiklių reikšmės		
		2025 m.	2026 m.	2027 m.
1.	Įstaigos praėjusių metų veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytas pajamų ir sąnaudų skirtumas (grynasis perviršis ar deficitas), Eur	Būti nenuostolingai	Būti nenuostolingai	Būti nenuostolingai
2.	Įstaigos finansinių išpareigojimų dalis nuo metinio įstaigos biudžeto, koef.	Ne didesnis kaip 0,1	Ne didesnis kaip 0,1	Ne didesnis kaip 0,1
3.	Pacientų pasitenkinimo įstaigos teikiamomis asmens sveikatos priežiūros paslaugomis lygis, tai yra pacientų teigiamai įvertintų įstaigoje suteiktų paslaugų skaičiaus dalis nuo visų per metus įstaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičiaus, proc.	Ne mažiau 95	Ne mažiau 95	Ne mažiau 95
4.	Įstaigos sąnaudų darbo užmokesčiui dalis, proc. Įstaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičiaus augimas per metus, proc.	Ne mažiau 0,5	Ne mažiau 0,5	Ne mažiau 0,5

⁶ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2024 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. 1V-713 „Dėl Valstybės ar savivaldybės tikslų ir lūkesčių dėl viešosios įstaigos nustatymo bei informacijos viešosios įstaigos savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai teikimo apie atitiktį nustatytiems valstybės ar savivaldybės tikslams ir lūkesčiams dėl viešosios įstaigos, taip pat rezultatus (rodiklius), pasiektus įgyvendinant šiuos tikslus ir lūkesčius, tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2 p.

⁷ Valstybės ar savivaldybės tikslų ir lūkesčių dėl viešosios įstaigos nustatymo bei informacijos viešosios įstaigos savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai teikimo apie atitiktį nustatytiems valstybės ar savivaldybės tikslams ir lūkesčiams dėl viešosios įstaigos, taip pat rezultatus (rodiklius), pasiektus įgyvendinant šiuos tikslus ir lūkesčius, tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2024 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 1V-713.

⁸ Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2021 m. liepos 1 d. sprendimu Nr. T-301 (2022 m. liepos 7 d. sprendimo Nr. T-284 redakcija), 30.9 p.

⁹ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2025 m. vasario 6 d. sprendimas Nr. T-1 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės 2025–2027 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“.

Savivaldybė pradėjo taikyti finansinio stabilumo, pacientų pasitenkinimo ir paslaugų augimo rodiklius, kurie aiškiau sieja įstaigų veiklą su Savivaldybės lūkesčiais. Tačiau audito metu negavome duomenų apie įstaigoms teiktus 2025 metų lūkesčių raštus.

Siekiant Savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytų rodiklių efektyvesnio taikymo, tikslinga užtikrinti, kad jie būtų integruoti į įstaigų strateginius dokumentus (SVP, investicijų ir finansinius planus), o jų pasiekimo analizė bei korekcinės priemonės būtų sistemiskai pateikiamos veiklos ataskaitose.

Peržiūrėjus audituojamu laikotarpiu patvirtintus įstaigų strateginius veiklos planus ir viešinamas veiklos ataskaitas, nustatyta, kad deklaruojami tikslai paremti nacionaliniais sveikatos politikos dokumentais bei Sveikatos apsaugos ministro nustatytais vertinimo rodikliais. Tačiau įstaigos veiklos rodikliai taip pat turėtų būti susieti ir su Savivaldybės, kaip viešųjų įstaigų savininko, nustatytais veiklos prioritetais ir pamatuojamais lūkesčiais.

Pastebima praktika daugiausia sietina su tuo, kad iki 2025 m. nebuvo formuojama vieninga ir visoms įstaigoms privaloma tikslų bei lūkesčių nustatymo, jų perkėlimo į strateginius dokumentus ir stebėsenos sistema. Todėl rodiklių formavimas buvo paliktas pačioms įstaigoms.

Savivaldybės viešosios įstaigos laikomos Savivaldybės strateginio planavimo sistemos dalyvėmis ir jų strateginiai veiklos planai turi būti rengiami derinant su Savivaldybės strateginiais planavimo dokumentais¹⁰. Atsižvelgiant į tai, laikyta, kad Savivaldybės SVP priemonių ir įstaigų SVP suderinamumas yra užtikrintas, kai:

- Savivaldybės SVP priemonių, susijusių su sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros atnaujinimu, remontu ar medicininės įrangos įsigijimu, turi aiškius atitikmenis atitinkamų įstaigų strateginiuose veiklos planuose;
- rangos darbų, įrangos pirkimo sutartys ir CVP IS įrašai atitinka Savivaldybės SVP priemonių turinį.

Pagal Šiaulių miesto savivaldybėje galiojančią strateginio planavimo tvarką¹¹, Savivaldybės SVP rengiamas atsižvelgiant į Šiaulių miesto strateginį plėtros planą, Savivaldybės administracijos ir biudžetinių įstaigų planuojamus asignavimus, Savivaldybės viešųjų įstaigų strateginius veiklos planus bei savivaldybės biudžeto ir kitų finansavimo šaltinių prognozes.

Savivaldybės strateginiuose veiklos planuose, patvirtintuose nuo 2021 m. iki 2025 m., Bendruomenės sveikatinimo programoje buvo nustatytas uždavinys 09 01 01 „Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą“, kuris apėmė ne tik pastatų modernizavimą, bet ir diagnostikos paslaugų kokybės gerinimą. Todėl buvo atvejų, kai audituojamu laikotarpiu lėšos buvo skiriamos ne tik įstaigų infrastruktūros atnaujinimui, bet ir medicininės įrangos įsigijimui.

Peržiūrėjus Savivaldybės ir įstaigų SVP bei palyginus informaciją apie nustatytas priemones, susijusias su sveikatos priežiūros įstaigų turto remontu ir infrastruktūros gerinimu, laikoma, kad iš esmės Savivaldybės SVP priemonių ir įstaigų SVP suderinamumas yra užtikrintas, o daugumoje atvejų sutarčių ir pirkimų duomenys atitinka Savivaldybės SVP priemones.

Tačiau audito metu nustatyta, kad sveikatos priežiūros įstaigų strateginių veiklos planų ir jų įgyvendinimo ataskaitų suderinamumas nebuvo išsamus: pateikta informacija ne visais atvejais sudarė prielaidas objektyviai įvertinti planuotų priemonių įgyvendinimo eigą bei faktiškai panaudotų lėšų apimtį.

¹⁰ Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2021 m. liepos 1 d. sprendimu Nr. T-301 (2023 m. kovo 30 d. sprendimo Nr. T-93 redakcija), 5 p.

¹¹ *Ten pat*, 10, 28 p.

Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. kovo 31 d. įsakymu¹² buvo patvirtintos Šiaulių miesto savivaldybės valdomų akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, savivaldybės įmonių ir viešųjų įstaigų, kuriose Savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, strateginių veiklos planų ir jų įgyvendinimo ataskaitų formos. Minėtame įsakyme nustatyta, kad strateginių veiklos planų įgyvendinimo ataskaitų forma taikoma rengiant 2022 m. ir vėlesnių laikotarpių ataskaitas.

Audito metu nustatyta, kad dalis sveikatos priežiūros įstaigų šių ataskaitų neviešino, todėl nebuvo pateikiama suvestinė informacija apie faktiškai panaudotas lėšas pagal kiekvieną strateginio veiklos plano priemonę. Pavyzdžiui, strateginio veiklos plano įgyvendinimo ataskaitų neviešino Šiaulių centro poliklinika už 2021 ir už 2022 m., Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras – 2021 ir 2023 m., o Šiaulių reabilitacijos centras jų už 2021, 2022 ir 2024 m.

Taip pat nustatyta atvejų kai:

- SVP įgyvendinimo ataskaitose nepateikta informacija apie dalies suplanuotų priemonių įgyvendinimą arba pateikti duomenys nesutapo su patvirtintais SVP dokumentais, pvz.:
 - Šiaulių centro poliklinikos 2023 m. SVP įgyvendinimo ataskaitoje nebuvo pateikta informacija apie 3 priemonių („01.02.03. Elektros magistralinių tinklų atnaujinimo“, „01.03.04. Šilumos suvartojimo monitoringas ir valdymas“ bei „01.03.02. Fotovoltinės elektrinės priežiūra“) įgyvendinimą; o priemonės „04.01.01. Dienos chirurgijos centro įsteigimas“ pateikta informacija nesutapo su įstaigos SVP;
 - Šiaulių centro poliklinikos 2024 m. SVP įgyvendinimo ataskaitoje nebuvo pateikta informacija apie 2 priemonių („01.03.02. Fotovoltinės elektrinės priežiūra“ ir „01.03.03. Rezervinio elektros energijos tiekimo šaltinio įrengimas“) įgyvendinimą;
 - Dainų PSPC tiek 2022 m., tiek 2023 m. SVP įgyvendinimo ataskaitoje nebuvo pateikta informacija apie priemonės „03.01.04. Įgyvendinti projektą „Energetinių charakteristikų gerinimas VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre“, susijusios su pastato atnaujinimu (modernizavimu), įgyvendinimą, taip pat nustatyti kitų priemonių numeracijų neatitikimai.
- planuotos ir faktiškai atliktų darbų apimtys skyrėsi, o šie pokyčiai nebuvo aiškiai atspindėti planavimo dokumentuose. Pavyzdžiui, Šiaulių reabilitacijos centre 2023 m. SVP plane pastatų remonto išlaidoms buvo numatyta 40,0 tūkst. Eur, tačiau faktiškai panaudota 62,0 tūkst. Eur (atliktas III aukšto patalpų remontas, elektros instaliacijos atnaujinimas, įsigytas generatorius). Įstaiga paaiškino, kad remonto darbų apimtys yra tiesiogiai priklausomos nuo faktinių pajamų už suteiktas paslaugas bei savalaikio jų apmokėjimo: metų eigoje gavus lėšas už viršsutarines paslaugas, jos pagal poreikį ir būtinybę buvo nukreiptos didesnės apimties remonto darbams.
- įstaigos SVP nevisiškai atspindėjo faktiškai skirtą Savivaldybės finansavimą – pagal Savivaldybės SVP priemonę 09.01.01.13 „Modernizuoti VšĮ Šiaulių centro polikliniką“ 2024 m. į įstaigos SVP nebuvo įtrauktos Savivaldybės biudžeto lėšos (20,5 tūkst. Eur), skirtos vidaus remonto darbų užbaigimui. Įstaiga nurodė, kad sprendimas dėl sutaupytų lėšų perkėlimo buvo priimtas jau patvirtinus 2024–2026 m. SVP, todėl informacija apie šių lėšų panaudojimą, vadovaujantis teisės aktais, buvo atskleista metinėje veiklos ataskaitoje.

¹² Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. A-600 „Dėl strateginių veiklos planų ir jų įgyvendinimo ataskaitų formų patvirtinimo“.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad įstaigų metinės veiklos ataskaitos ne visais atvejais atitiko Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Vyriausybės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo reikalavimus.¹³

Audito metu nustatyta, kad įstaigos savo metinėse veiklos ataskaitose pateikė ne visą privalomą struktūrinę ir turinio informaciją, reikalingą išsamiai įvertinti veiklos rezultatus ir jų sąsajas su strateginiais tikslais. Pavyzdžiui, visose vertintuose sveikatos priežiūros įstaigų metinėse veiklos ataskaitose nebuvo pateiktas vadovo pranešimas, kuriame turėtų būti apžvelgti pagrindiniai ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatai, svarbiausi įvykiai, problemos ir iššūkiai bei jų sprendimo būdai. Nors ataskaitose buvo pateikiama strateginio veiklos plano įgyvendinimo lentelė, ji ne visada pilnai atskleidė visą informaciją, numatytą tvarkos apraše.

Dėl to sudėtinga sistemiškai vertinti viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų indėlį į Savivaldybės strateginių tikslų įgyvendinimą ir pagrįsti sprendimus dėl investicijų prioritetų, finansavimo paskirstymo ar korekcinių veiksmų.

Nustatyti trūkumai sietini su nepakankamai išplėtotais Savivaldybės, kaip viešųjų įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos, kontrolės ir priežiūros mechanizmais. Savivaldybės nustatytos tvarkos įgyvendinimo trūkumai audituojamu laikotarpiu nepilnai užtikrino Savivaldybės tikslų ir lūkesčių suderinamumą bei nuoseklų rodiklių įgyvendinimo stebėjimą. Todėl įstaigų veiklos ataskaitos daugeliu atveju buvo naudojamos kaip informacinio pobūdžio dokumentai, o ne kaip valdymo priemonė, leidžianti vertinti veiklos rezultatus, identifikuoti nukrypimus ir planuoti korekcinius veiksmus Savivaldybės strateginių tikslų kontekste.

1.2. Įstaigos užtikrina techninę galimybę pacientus registruoti per IPR IS, tačiau Sveikatos apsaugos ministro nustatyti IPR rodikliai neatspindi faktinės pacientų registravimo praktikos

Sveikatos apsaugos ministras vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo¹⁴ nuostatomis tvirtina Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių metų siektinas reikšmes. 2024 m. veiklos rezultatų vertinimo rodiklių metų siektinas reikšmės¹⁵ buvo nustatytos 2024 m. liepos 26 d.

Vertinant asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPI) veiklos rezultatus, buvo susisteminti Sveikatos apsaugos ministerijos duomenys¹⁶, kaip buvo pasiektos Savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2024 metų siektinos reikšmės.

Nustatyta, kad kai kurie sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rezultatų vertinimo rodikliai nėra pasiekiami. Pavyzdžiui, beveik visos įstaigos (išskyrus Dainų PSPC, kuri pasiekia vieną iš 2 nustatytų rodiklių) neužtikrina pakankamo pacientų registracijos per informacines technologijas lygio. Taip pat Šiaulių centro poliklinika ir Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras nepasiekia siektinų rodiklių dėl darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo procento.

Didžiausi nukrypimai buvo pastebėti dėl informacinių technologijų diegimo ir plėtros lygio (pacientų elektroninės registracijos sistema, įstaigos interneto svetainės išsamumas, darbuotojų darbo krūvio

¹³ Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Valstybės pažangos ataskaitos rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 135 (2023 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 25 redakcija), 12 p.

¹⁴ Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, 1996 m. birželio 6 d. Nr. I-1367 (1998 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. VIII-940 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 15² str. 1 d.

¹⁵ Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2024 metų siektinų reikšmių sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. V-769 „Dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2024 metų siektinų reikšmių pavirtinimo“.

¹⁶ Prieiga per internetą: <https://sam.lrv.lt/lt/administracine-informacija/aspi-veiklos-rezultatu-vertinimas/>

apskaita, įstaigos dalyvavimo elektroninėje sveikatos sistemoje mastas) pasiekimo, kuriam nustatytos tokios siektinos reikšmės:

- 70 proc. ASPI registracijų pirminio lygio ambulatorinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms gauti atliekama per išankstinę pacientų registracijos sistemą (toliau – IPR IS);
- 95 proc. ASPI registracijų specializuotoms ambulatorinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms gauti atliekama per išankstinę pacientų registracijos sistemą.

Todėl laikėme, kad įstaigose imamasi priemonių užtikrinti tinkamą išankstinės pacientų registracijos sistemos (toliau – IPR IS) naudojimą, leidžiantį pasiekti reikiamą pacientų elektroninės registracijos per IPR IS lygį, kai:

- visos Įstaigos yra priėmusios vidaus sprendimus (tvarkas, informacines priemones) dėl aktyvaus IPR IS naudojimo pacientų registracijai;
- įstaigos užtikrina techninį prieinamumą vykdyti pacientų išankstinę registraciją per IPR IS pas visų sričių gydytojus (ginekologus, šeimos gydytojus, odontologus, radiologą).

Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros (toliau – PAASP) paslaugų prieinamumui pagerinti įstaigos vadovas nustato pacientų registracijos tvarką, kuri užtikrina¹⁷:

- pacientų skambučių srautų valdymą, pacientų galimybes prisiskambinti į registratūrą, PAASP įstaigos paskirtų darbuotojų pagalbą pacientui registruojantis ir grįžtamąjį ryšį su juo (perskambinimą į neatsilieptus skambučius);
- pacientui galimybes pasirinkti jam patogų registracijos būdą telefonu arba atvykus į PAASP įstaigos registratūrą, arba per PAASP įstaigos skambučių centrą, arba per Išankstinės pacientų registracijos informacinę sistemą;
- informacijos apie registratūros darbo organizavimo pokyčius, šeimos gydytojo komandos narius (vardai, pavardės) ir jų vykdomas funkcijas viešinant įvairiomis komunikacijos priemonėmis (PAASP įstaigos patalpose, interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose, vietos spaudoje ir pan.).

Nustatyta, kad visos auditui pasirinktos sveikatos priežiūros įstaigos yra patvirtinusios pacientų registravimo tvarkas, kuriose numatyti elektroninės registracijos per IPR IS naudojimo principai, pacientų informavimo būdai bei registratūros darbo organizavimo nuostatos.

Tačiau ne visos įstaigos aiškiai numato priemones, orientuotas būtent į IPR IS naudojimo didinimą ar pacientų skaitmeninio įsitraukimo skatinimą, nes daugumoje strateginių dokumentų IPR IS veikla minima tik bendroje informacinių technologijų plėtros koncepcijoje (pvz., kompiuterinės įrangos atnaujinimas, programinės įrangos įsigijimas), o ne kaip atskiras prioritetas, susijęs su registracijos proceso tobulinimu, pacientų informavimu ar praktinėmis priemonėmis, didinančiomis registracijos per IPR IS apimtis.

Atliekant analizę, buvo patikrinta, ar įstaigos užtikrina techninį prieinamumą vykdyti pacientų išankstinę registraciją per IPR IS pas visų sričių gydytojus (ginekologus, šeimos gydytojus, odontologus, radiologą). Surinkti duomenys susisteminti pagal gydytojų kategorijas, palyginant abi vertinamas poliklinikas (3 lentelė).

3 lentelė. Informacija apie vykdomą pacientų išankstinę registraciją per IPR IS pagal poliklinikas:

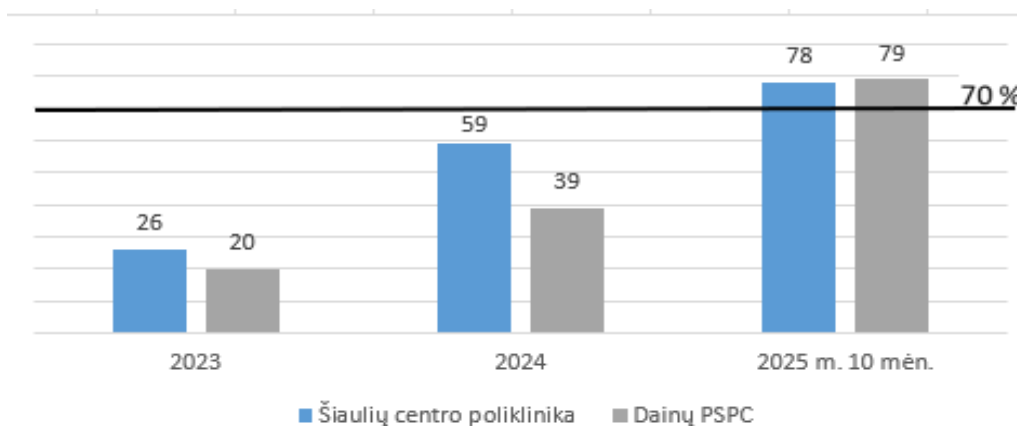
Gydytojai	Šiaulių centro poliklinika			Dainų PSPC		
	Gydytojų skaičius	Iš jų, sistemoje yra, bet laisvų vizitų nėra	Iš jų, nėra sistemoje	Gydytojų skaičius	Iš jų, sistemoje yra, bet laisvų vizitų nėra	Iš jų, nėra sistemoje
Šeimos gydytojai	25	2		20	2	

¹⁷ Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-943 (2018 m. vasario 2 d. įsakymo Nr. V-124 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 10 p.

Gydytojai akušeriai - ginekologai	4	2		2	2	
Chirurgai	7	3		5	1	
Psichiatrai	6	Prieinami visi	2	5	1	
Psichologija	7	Prieinami visi		3	Prieinami visi	
Echoskopuotojai	4	Prieinami visi		5	4	
Kardiologas	1	1		Šių specializuotos sveikatos priežiūros specialistų įstaiga neturi		
Endoskopuotojas	1	Prieinami visi				
Neurologas	1	1				
Urologas	1	Prieinami visi				
Pulmonologas	1	Prieinami visi				
Oftalmologai	3	Prieinami visi				
Otorinolaringologas	1	Prieinami visi				
Endokrinologai	2	2				
Specializuotos odontologijos paslaugos	3	2				
Bendrosios odontologijos paslaugos	16	1	4	9	2	
Burnos higienistai	4	Prieinami visi		6	5	
Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytoja	-	-	-	2	2	
Iš viso:	87		6	57		-

Abi poliklinikos užtikrina techninę galimybę registruotis per IPR IS beveik pas visas gydytojų specialybes tiek pirminės, tiek specializuotos priežiūros srityse, tačiau kai kurie gydytojai neturi laisvų laikų arba tinklelyje nėra suformuotų laikų.

Pastebėta, kad visi pacientai, kuriems suteikiama paslauga, bet koku atveju patenka į IPR sistemą, nepriklausomai nuo to, ar registravosi savarankiškai per IPR IS, ar buvo įregistruoti įstaigos darbuotojo. Tačiau pagal Sveikatos ministro ASPĮ veiklos vertinimo rezultatus, pirminės sveikatos priežiūros registracija įstaigose nepasiekė nustatyto reikalavimo nei 2023 m., nei 2024 m., nors faktiškai visos registracijos buvo suvedamos sistemoje (3 pav.).

3 pav. Pirminės sveikatos priežiūros registracijos rodiklio dinamika 2023–2025 m. poliklinikose

Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Sveikatos apsaugos ministerijos ir švieslentės duomenis

2025 m. įstaigos jau pasiekė nustatytą 70 proc. registracijos rodiklį. Įstaigos situaciją¹⁸, kai pirminėje sveikatos priežiūroje IPR IS buvo mažesnis nei 100 proc., pakomentavo tokiais pavyzdžiais:

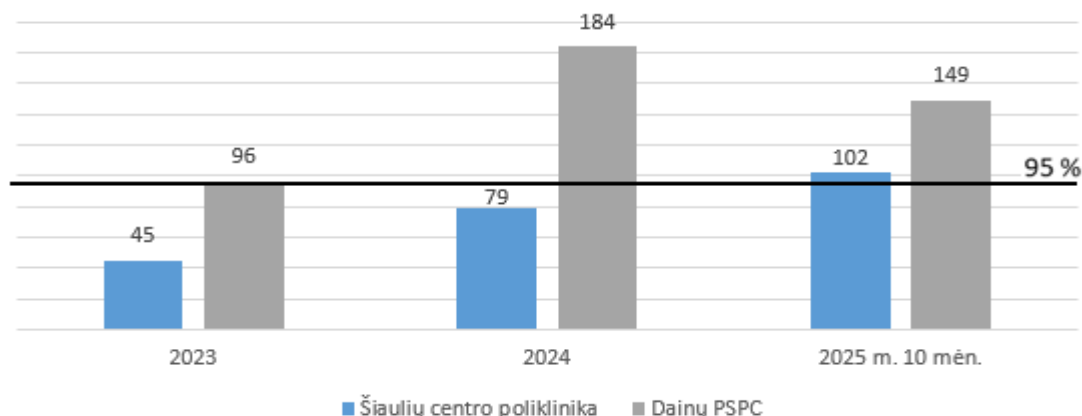
- papildomi vizitai prie esamo darbo grafiko – gydytojai ir registratūros darbuotojai dažnai įterpia dar keletą pacientų į papildomas eilutes, pratęsdami darbo grafiko tinklėlio laiką. Tokie

¹⁸ Situacija, kai pirminė sveikatos priežiūra Šiaulių centro poliklinikoje sudaro 78,1 proc. (t. y. užregistruota per IPR – 57 177, įvyko vizitų – 73 203), Dainų PSPC – 78,5 proc. (t. y. užregistruota per IPR – 40 908, įvyko vizitų – 52 117). Naudojami 2025 m. spalio 27 d. duomenys: <https://osp.stat.gov.lt/pacientu-eiles>.

vizitai sistemoje atsiranda kaip įvykę, bet jiems ne visada būna atskira IPR registracija. Todėl įvykusių vizitų skaičius išauga, o IPR – ne;

- vizitų kūrimas / keitimas po fakto – būna, kad vizitas sukuriamas ir redaguojamas jau po paciento atvykimo – pakeičiamas laikas, gydytojas, įvedamas dar vienas vizitas tą pačią dieną. Sistema mato du techninius apsilankymus (forma 025/a-LK), o IPR registracija dažniausiai būna viena;
- keli vizitai vietoje vieno apsilankymo – kartais 1 paciento apsilankymas išskaidomas į kelis įrašus, pvz., pora skirtingų paslaugų kodų, dar būna slaugytojos paslaugos kodas. IPR pusėje lieka viena registracija, o įvykusių vizitų ataskaitoje – keli įrašai.

Specializuotos sveikatos priežiūros atveju pastebima situacija¹⁹, kai rodiklis viršija 100 proc. (4 pav.)

4 pav. Specializuotos sveikatos priežiūros registracijos rodiklio dinamika 2023–2025 m. poliklinikose
Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Sveikatos apsaugos ministerijos ir švieslentės duomenis

Įstaigos komentarai dėl registracijų per IPR skirtumų, kai specializuotų sveikatos priežiūros paslaugų užregistruotų vizitų skaičius yra daug didesnis nei įvykusių:

- į išankstinę pacientų registracijos sistemą yra sukeliami visi pirminiai planiniai ir nuotolinės konsultacijos talonai, tačiau į šią sistemą nėra keliami būtiniosios pagalbos (skubūs, neplaniniai), antriniai talonai, kai reikia pacientą konsultuoti dėl tyrimų rezultatų aptarimų, dėl gydymo tęstinumo užtikrinimo;
- specializuotoje sveikatos priežiūros registracijos grandyje pacientai gana dažnai neatvyksta arba jų vizitai nukeliami. Registracija IPR sistemoje lieka, bet jeigu pacientas neatvyko, tas vizitas nebūna pažymėtas kaip įvykęs ar neįvykęs;
- specializuotoje sveikatos priežiūroje, kai pacientas atvyksta pas gydytoją, dažnai vieno atvykimo metu gydytojas dar iškart užregistruoja jį laboratoriniams, rentgeno ar kt. tyrimams atlikti. Visi šie įrašai IPR pusėje skaičiuojami kaip atskiri vizitai – paslaugos, nors paciento IPR atvykimas realiai vienas.

Taip pat išaiškinimą pateikė ir *eSveikatos* specialistai: Registrų centras pateikia duomenis švieslentei, nesumuoiant ir neskirstant pirminių ir specializuotų vizitų. Prieš atsirandant švieslenteje duomenys yra sugrupuojami, tačiau pastebėta, kad dalis paslaugų (vizitai pas psichiatrą ir medicinos psichologą) buvo priskiriamos prie specializuotų (II lygio), nors realiai buvo pirminės sveikatos priežiūros paslaugos.

¹⁹ Šiaulių centro poliklinikoje specializuota sveikatos priežiūra sudaro 102 proc. (t. y. užregistruota per IPR – 18 376, įvyko vizitų – 18 020), Dainų PSPC – 149 proc. (t. y. užregistruota per IPR – 9 904, įvyko vizitų – 6 649). Naudojami 2025 m. spalio 27 d. duomenys: <https://osp.stat.gov.lt/pacientu-eiles>.

Šiaulių reabilitacijos centre teikiamos tik specializuotos sveikatos priežiūros paslaugos. 2025 m. spalio mėn. registracijos rodiklio reikšmė siekė 104,2 proc.²⁰ Nustatyta, kad registracijos rodiklį iškraipo užregistruoti, bet neatvykę pacientai. Įstaigos pateiktais duomenimis, 2025 m. sausio – lapkričio mėn. neatvykusių pacientų skaičius sudarė 372 pacientus.

Atliekant analizę nustatyta metodologinė problema – Sveikatos apsaugos ministro nustatyti veiklos rezultatų vertinimo rodikliai dėl registracijos per išankstinės pacientų registracijos informacinę sistemą (IPR IS) neatspindi realios paslaugų teikimo ir pacientų registravimo praktikos ir nėra tinkami faktiniam registracijos prieinamumui vertinti.

Nustatyti nukrypimai sietini su tuo, kad rodikliai orientuoti į formalią techninės galimybės egzistavimo patikrą, o ne į faktinį paslaugų prieinamumą pacientams (registracijos langų skaičių, realiai prieinamų vizitų dalį, paslaugų teikimo dažnumą, gydytojų darbo grafikų integraciją į IPR IS). Todėl įstaigos gali formaliai atitikti nustatytus rodiklius, nors realios pacientų galimybės registruotis pas visų sričių gydytojus per IPR IS yra ribotos arba nevienodos.

Ši situacija lemia, kad neužtikrinamas patikimos informacijos apie faktinį registracijos paslaugų prieinamumas, o veiklos rezultatų vertinimas nesudaro prielaidų priimti pagrįstus sprendimus dėl paslaugų organizavimo gerinimo, pacientų srautų valdymo ar papildomų priemonių registracijos prieinamumui didinti.

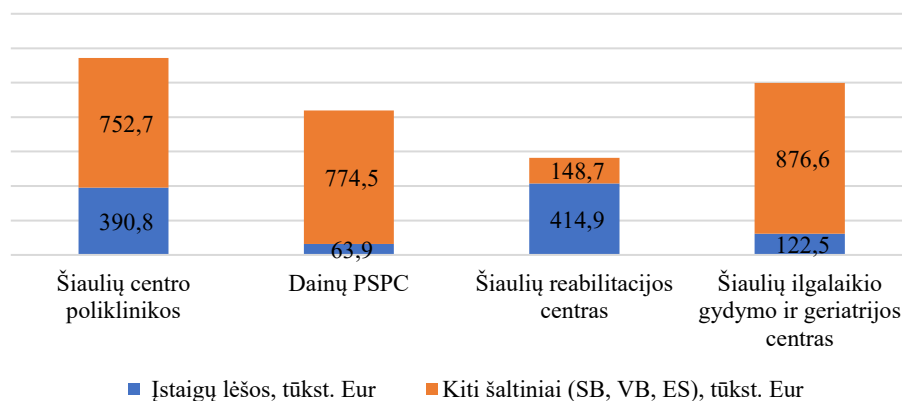
²⁰ Šiaulių reabilitacijos centras - 104,2%, užregistruota per IPR – 3 389; įvyko vizitų – 3 253.

2. NEKILNOJAMOJO TURTO REMONTO IR PAGERINIMO DARBŲ PLANAVIMO BEI ĮGYVENDINIMO PROCESUI TRŪKSTA AIŠKUMO IR NUOSEKLUMO

Tarptautinėje gerojoje praktikoje, įskaitant Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD)²¹ viešojo turto valdymo gaires, pabrėžiama, kad viešasis turtas turi būti valdomas strategiškai – taikant daugiamečių planavimą, sistemingą turto būklės stebėseną ir nuoseklų finansinių išteklių paskirstymą, siekiant sumažinti ilgalaikes išlaidas ir užtikrinti turto vertės išsaugojimą.

Viešojo turto ir biudžeto lėšų planavimas bei naudojimas turi būti grindžiamas teisės aktuose įtvirtintais principais. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme²² nustatyta, kad savivaldybės biudžeto lėšos turi būti planuojamos ir naudojamos laikantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principų, užtikrinant, kad asignavimai būtų siejami su planuojamais rezultatais ir objektyviai pagrįstais poreikiais.

Analizuojamu 2021–2024 m. laikotarpiu pagal įstaigų pateiktą informaciją ir audito metu surinktus duomenis, nustatyta, kad bendrai Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos savo lėšomis skyrė 0,99 mln. Eur infrastruktūros atnaujinimui ir patalpų pagerinimui, o kitų šaltinių lėšomis, įskaitant Savivaldybės biudžeto lėšas, skirta 2,55 mln. Eur.

5 pav. ASPI Infrastruktūros atnaujinimui ir patalpų pagerinimui skirtos lėšos 2021–2024 m.

Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal įstaigų pateiktą informaciją ir audito metu surinktus duomenis

2.1. Remonto ir modernizavimo poreikis dažniausiai grindžiamas techninės būklės vertinimu ir anksčiau parengtais investiciniais projektais

Viešojo turto valdymo principai nustato, kad turtas turi būti valdomas siekiant visuomeninės naudos, efektyviai, skaidriai, vadovaujantis teisės aktais, užtikrinant turto išsaugojimą, jo vertės didinimą bei viešųjų interesų tenkinimą. Sprendimai dėl remonto ir turto pagerinimo darbų turi būti grindžiami objektyviais duomenimis apie turto būklę, jo panaudojimą ir faktinius veiklos poreikius²³.

Investiciniai sprendimai, finansuojami valstybės ar savivaldybių lėšomis, turi būti pagrįsti investicinių projektų aprašais, kuriuose įvertinamas planuojamų investicijų ekonominis, socialinis ir funkcinis pagrįstumas²⁴. Šie reikalavimai detalizuojami Investicijų projektų rengimo metodikoje²⁵, patvirtintoje Centrinės projektų valdymo agentūros, kurioje nustatyta, kad investiciniai projektai turi

²¹ Prieiga per internetą: <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/tarptautinis-bendradarbiavimas/tarptautines-organizacijos-1/ekonominio-bendradarbiavimo-ir-pletros-organizacija/>

²² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. I-430 (2023 m. gruodžio 14 d. įstatymo Nr. XIV-2325 redakcija su vėlesniais pakeitimais) 4 str. 3 d. 6 p.

²³ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729 (2014 m. kovo 25 d. įstatymo redakcija Nr. XII-802 su vėlesniais pakeitimais), 3 str., 9 str.

²⁴ Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. 478 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 205 redakcija), 7 p.

²⁵ Investicijų projektų rengimo metodika, patvirtinta Viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2024 m. sausio mėn. 15 d. įsakymo Nr. 2024/8-10 redakcija).

būti rengiami remiantis aiškiai apibrėžta problema, pagrįsti esamos situacijos ir poreikio analize, alternatyvų vertinimu bei susieti su strateginiais planavimo dokumentais ir planuojamais paslaugų rezultatais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime²⁶ apibrėžta, kad dalininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija privalo siekti (o savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – užtikrinti), kad viešoji įstaiga kartą per kalendorinius metus analizuotų viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto – statinių, patalpų ar jų dalių poreikį viešosios įstaigos veiklai užtikrinti, nustatytų viešosios įstaigos veiklai nenaudojamą (nereikalingą) viešosios įstaigos nekilnojamąjį turtą taip pat su viešosios įstaigos įstatuose ar kituose veiklos dokumentuose nurodytomis veiklos sritimis, tikslais ar funkcijomis nesusijusį viešosios įstaigos nekilnojamąjį turtą ir priimtų sprendimus atsisakyti tokio viešosios įstaigos nekilnojamojo turto.

Atsižvelgiant į minėtą teisinį ir metodinį reglamentavimą, audito metu buvo vertinama, ar Savivaldybės ir jos kontroliuojamų sveikatos priežiūros įstaigų planuojami remonto ir pagerinimo darbai buvo pagrįsti objektyviais duomenimis ir dokumentais, leidžiančiais įvertinti jų būtinumą, prioritetus ir atitiktį strateginiams tikslams.

Audito metu išsiaiškinta, kad per Savivaldybės SVP priemonės atliekami sveikatos priežiūros įstaigų pastatų modernizavimo ir atnaujinimo darbai buvo susiję su Valstybės investicijų programa (toliau – VIP)²⁷.

VIP yra pagrindinis valstybės lėšomis finansuojamų investicinių projektų planavimo instrumentas, kuriam taikomi reikalavimai rengti investicinių projektų (IP) aprašus ir atlikti jų ekonominį bei socialinį pagrindimą. Savivaldybės ir jų įstaigos siekdamos dalyvauti VIP programoje, turi parengti atitinkamus IP ir gauti politinį pritarimą (tarybos sprendimais), o šie projektai vėliau įtraukiami į savivaldybės strateginį veiklos planą kaip priemonės, susijusios su infrastruktūros modernizavimu²⁸.

2014 m., siekiant pagerinti Savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų teikiamų paslaugų kokybę ir gerbūvį, Savivaldybės tarybos sprendimu²⁹ patvirtintas Sveikatos apsaugos srities investicijų projektų, teikiamų 2015–2017 metų Valstybės investicijų programos finansavimui gauti, sąrašas:

- ➔ VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centro pastatų rekonstravimas, aktyvios ventiliacijos įrengimas, kiemo aplinkos sutvarkymas ir maisto gamybos skyriaus modernizavimas;
- ➔ VšĮ Šiaulių reabilitacijos centro plėtra;
- ➔ Pastato kapitalinis remontas BĮ Šiaulių miesto savivaldybės sutrikusio vystymosi kūdikių namuose;
- ➔ Diagnostikos ir konsultacijų paslaugų kokybės gerinimas ir plėtra VšĮ Šiaulių centro poliklinikoje;
- ➔ Šeimos sveikatos stiprinimas atnaujinant ambulatorinių reabilitacijos paslaugų teikimą VšĮ Šiaulių centro poliklinikoje;

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. 1025 „Dėl valstybės ir savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo viešosiose įstaigose“ (su vėlesniais pakeitimais), 2.5.3.1. p.

²⁷ Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. 478 (2011 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 205 redakcija).

²⁸ Investicijų projektų rengimo reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 201 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. rugpjūčio 6 d. įsakymo Nr. 1K-279 redakcija su vėlesniu pakeitimu);

²⁹ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 27 d. sprendimas Nr. T-95 „Dėl sveikatos apsaugos srities investicijų projektų, teikiamų 2015–2017 metų Valstybės investicijų programos finansavimui gauti, sąrašo patvirtinimo“.

➔ Energetinių charakteristikų gerinimas VŠĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre.

Pagal Savivaldybės administracijos pateiktą informaciją, minėtoms priemonėms investiciniai projektai taip pat buvo rengiami gerokai anksčiau, t. y. dar iki 2021 m., siekiant dalyvauti Valstybės investicijų programoje. Tai rodo, kad didžiosios dalies sveikatos priežiūros įstaigų pastatų modernizavimo ir atnaujinimo poreikis taip pat buvo identifikuotas ir suformuotas gerokai anksčiau. Audito procedūrų metu buvo gauta informacija apie šiuos parengtus investicinius projektus:

2016 m. Investicinis projektas – Diagnostikos, konsultacijų paslaugų kokybės gerinimas ir plėtra VŠĮ Šiaulių centro poliklinikoje.	Projekto tikslas – įsigyti medicinos įrangą ir atlikti einamąjį remontą patalpose, kuriose teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos pacientams.
2019 m. Investicinis projektas - VŠĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos centro pastatų rekonstravimas adresu Vilniaus g. 125, Šiauliai (II etapas)	Projekto tikslas - prisidėti prie sergamumo ir mirtingumo nuo lėtinių neinfekcinių ligų mažinimo, atliekant tęstinius pastato modernizavimo darbus.
2021 m. Investicinis projektas - VŠĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centro pastato esančio Aido g. 18, Šiauliai, modernizavimas (energetinio efektyvumo didinimas)	Projekto tikslas - modernizuoti VŠĮ Dainų PSC gydymo paskirties pastatą, siekiant padidinti jo energijos vartojimo efektyvumą, pasiekti B energinio naudingumo klasę.

Pagal 2017–2022 m. (iki birželio mėn.) galiojusią Šiaulių miesto savivaldybės N - (N + 2) metų investicijų programos rengimo tvarką³⁰ kiekvienam investicijų projektui, siūlomam įtraukti į Investicijų programą, turėjo būti pildomas Investicinio projekto aprašymas pagal patvirtintą formą, pateikiant šią informaciją:

- projekto pavadinimas, kuris negali būti keičiamas per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį;
- trumpas projekto aprašymas (projekto tikslas, uždaviniai, siektini rezultatai);
- kokioje įgyvendinimo stadijoje yra projektas (ar įvykdyti projektavimo darbai, ar gauti statybos leidimai). Jei projektas yra tęstinis – kokie buvo atlikti darbai ir kiek lėšų buvo panaudota iki planuojamų metų pradžios;
- nurodyta Savivaldybės veiklos plano programa (ir jos numeris), veiklos plano priemonės (paprastinės) kodas, pagal kurią projektas turi būti įgyvendinamas;
- įgyvendinimo terminai (projekto įgyvendinimo pradžios ir pabaigos metai);
- bendra numatoma projekto vertė. Į projekto vertę taip pat turi būti įtrauktos projektavimo išlaidos (kur taikoma), kadangi projektavimas yra projekto dalis (ne atskiras projektas);
- planuojamiems metams prašomas finansavimas.

Laikotarpiu nuo 2022 m. birželio mėn. iki 2023 m. balandžio mėn. galiojo Pažangos priemonių ir projektų sąrašo rengimo tvarka³¹, pagal kurią taip pat turėjo būti pildomas analogiškas pažangos priemonės ar projekto aprašymas ir sudaromas pažangos priemonių bei projektų sąrašas, t. y. kasmet atnaujinamas trimetis Savivaldybės investavimo strategiją nustatantis dokumentas, kuriame nustatomos pagrindinės investavimo kryptys, numatomos lėšos, reikalingos pažangos priemonėms ir projektams įgyvendinti, finansavimo šaltiniai ir įgyvendinimo terminai.

³⁰ Šiaulių miesto savivaldybės N - (N + 2) metų investicijų programos rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. A-1035 (2019 m. gegužės 2 d. įsakymo Nr. A-612 redakcija), 14 p.

³¹ Pažangos priemonių ir projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. A-1194 (galiojės iki Šiaulių miesto savivaldybės mero 2023 m. balandžio 26 d. potvarkio Nr. M-134), 3.1. p.

Laikotarpiu nuo 2023 m. balandžio mėn. iki 2024 m. rugpjūčio mėn. galiojo Investicijų projektų sąrašo rengimo tvarka³², pagal kurią pildomas investicijų projekto aprašymas ir sudaromas investicijų projektų sąrašas – kasmet atnaujinamas trimetis Savivaldybės investavimo strategiją nustatantis dokumentas, kuriame nustatomos pagrindinės investavimo kryptys, numatomos lėšos, reikalingos Savivaldybės SVP programų investicijų projektams įgyvendinti, finansavimo šaltiniai ir įgyvendinimo terminai.

Tačiau audito metu negavome informacijos, kad kuriuo nors iš šių laikotarpių būtų rengiami ir teikiami Savivaldybės tvarkose numatyti investicinių projektų aprašymai, nors vykdyti remonto ir modernizavimo darbai apėmė skirtingo pobūdžio veiklas ir buvo tęstiniai, trunkantys ne vienerius metus.

Savivaldybės administracija paaiškino, kad negavus finansavimo iš Valstybės investicijų programos, projektai pagal galimybes buvo finansuojami iš Savivaldybės biudžeto, o atskirų investicinių projektų aprašymai neteikti, nes informacija apie tęstinius investicijų projektus kasmet buvo tikslinama informacinėje sistemoje STRAPIS. Nauji ar tęstiniai projektai buvo aptariami su įstaigomis, svarstomi Strateginio planavimo grupėje ir teikiami tvirtinti Savivaldybės tarybai per SVP rengimo procesą.

Pastebėta, kad Savivaldybės Investicijų projektų sąrašo rengimo tvarkoje³³ investicijų projektas apibrėžiamas kaip priemonė, skirta naujam produktui sukurti ar geresnėms sąlygoms tęstinei veiklai vykdyti sudaryti. Tai nevisiškai atitinka Strateginio valdymo įstatymo³⁴ ir Investicijų įstatymo³⁵ nuostatas. Pagal šiuos aukštesnius teisės aktus investicinis projektas turi būti suprantamas kaip laikina veikla, turinti aiškiai apibrėžtą pradžią ir pabaigą, pamatuojamus tikslus, nustatytą įgyvendinimo laikotarpį, reikalingas lėšas ir finansavimo šaltinius. Be to, galiojančioje Savivaldybės investicinių projektų rengimo tvarkoje nepakankamai aiškiai reglamentuota, kokių periodiškumu ir kokiais atvejais turi būti atnaujinami investicinių projektų aprašymai, ypač kai projektai yra tęstiniai ir finansuojami tik Savivaldybės biudžeto lėšomis. Todėl susidaro prielaidos tam pačiam investiciniam projektui tęstis ilgą laikotarpį, neatnaujinant jo tikslų, apimties ir pagrįstumo, kaip, pavyzdžiui, priemonės „09.01.01.13 Modernizuoti Šiaulių centro polikliniką“ atveju, nes apie šios priemonės įgyvendinimą Savivaldybės biudžeto lėšomis informacijos randame nuo 2017 metų.

Vertinant remonto ir infrastruktūros modernizavimo poreikio pagrįstumą nustatyta, kad sprendimai daugiausia buvo grindžiami statinių techninės būklės apžiūros aktais, kuriuose fiksuoti pastatų defektai. Papildomi duomenys (pvz. energijos vartojimo auditai), leidžiantys išsamiau įvertinti modernizavimo poreikį buvo naudojami pavieniais atvejais. Taip pat nustatyta, kad sprendimai dažnai rėmėsi anksčiau, rengiant paraiškas Valstybės investicijų programai, parengtais investiciniais projektais, kurie ne visais atvejais buvo atnaujinami ir apėmė ne visus esminius investicinio projekto elementus – aiškiai apibrėžtų tikslų, laukiamos socialinės ir ekonominės naudos, įgyvendinimo terminų.

Be to, poreikių identifikavimas ir sprendimų inicijavimas dažniausiai vyko Savivaldybės vadovybės ar pačių įstaigų lygmeniu, o Sveikatos skyriaus, kaip sveikatos priežiūros įstaigų kuratoriaus, vaidmuo daugiausia apsiribojo pateiktų sprendimų derinimu. Dėl to nebuvo suformuota nuosekli praktika sprendimus grįsti surinktais duomenimis apie įstaigų veiklos pokyčius ar paslaugų plėtrą, o

³² Investicijų projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės mero 2023 m. balandžio 26 potvarkiu Nr. M-134 (galiojės iki 2024 m. rugpjūčio 22 d. potvarkio Nr. M-1050), 4.1. p.

³³ Pažangos priemonių ir projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. A-1194 (galiojės iki Šiaulių miesto savivaldybės mero 2023 m. balandžio 26 d. potvarkio Nr. M-134), 3.2. p.; Investicijų projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės mero 2023 m. balandžio 26 d. potvarkiu Nr. M-134 (2024 m. rugpjūčio 22 d. potvarkio Nr. M-1050 redakcija), 4.2. p.

³⁴ Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas, 2020 m. birželio 25 d. Nr. XIII-3096 (2021 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. XIV-836, redakcija su vėlesniais pakeitimais), 3 str. 13 p.

³⁵ Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas, 1999 m. liepos 7 d. Nr. VIII-1312 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 10 p.

tai riboja galimybes infrastruktūros atnaujinimo sprendimus nuosekliai susieti su objektyviais veiklos poreikiais ir Savivaldybės strateginiais tikslais.

2.2. Ne visos įstaigos užtikrina teisinį reikalavimą viešinti turto valdymo, naudojimo ir disponavimo ataskaitas

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme³⁶ numatyta, kad turto patikėjimo sutartyje, be kitų Civiliniame kodekse nurodytų esminių turto patikėjimo sutarties sąlygų, turi būti numatyta valstybės ar savivaldybės viešosios įstaigos pareiga ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 dienos paskelbti praėjusių finansinių metų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą valstybės ar savivaldybės viešosios įstaigos interneto svetainėje.

Pagal 2020 m. lapkričio 12–19 d. sudarytas nekilnojamojo turto perdavimo patikėjimo sutartis³⁷ patikėtinis privalo ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 dienos viešai paskelbti praėjusių finansinių metų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą, kurioje turi būti nurodyta informacija apie valdomą patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį turtą: bendra patikėto turto vertė, trumpas detalizavimas pagal į apskaitą traukiamo turto rūšis, turto būklės pasikeitimai ataskaitiniais metais, duomenys santykinė išraiška (procentais) apie turtą, dėl kurio priimti ir įgyvendinti sprendimai (nuoma, panauda), kita, Patikėtinio nuomone, svarbi informacija, susijusi su turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo. Viešu ataskaitos paskelbimu laikomas ataskaitos paskelbimas Patikėtinio interneto svetainėje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 135 nuostatomis³⁸, viešojo sektoriaus subjektų metinėse veiklos ataskaitose turi būti aiškiai ir skaidriai pateikiama informacija apie atliktus darbus, jų apimtį, panaudotas lėšas bei pasiektus rezultatus.

Remonto darbai, kaip vienas esminių turto valdymo elementų, turi būti pristatomi taip, kad būtų galima įvertinti jų mastą, vertę, finansavimo šaltinius ir indėlį į įstaigos veiklos tikslų įgyvendinimą, todėl laikėme informacijos apie atliktus esminio pagerinimo darbus pateikiamą visuomenei ir Savivaldybei skaidriai, kai:

- Įstaigos kasmet rengia ir viešina turto valdymo, naudojimo ir disponavimo ataskaitas (pagal Vyriausybės nutarimą);
- viešai skelbiamose veiklos ataskaitose pateikiama duomenų apie remonto darbų apimtį, vertę ir rezultatus.

Renkant duomenis išankstinio tyrimo metu nustatyta, kad praėjusių finansinių metų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitų nerengė ir neviešino 3 įstaigos, t. y. Šiaulių centro poliklinika, Dainų PSPC ir Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras.

Tik viena įstaiga – Šiaulių reabilitacijos centras, rengė Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitas ir viešino savo internetinėje svetainėje. Šios ataskaitos audito metu dar buvo papildytos, pateikiant informaciją apie konkrečius ataskaitiniais metais atliktus darbus.

Dvi įstaigos – Šiaulių centro poliklinika (už 2024 m.) ir Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras (už 2021–2024 m.) Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitas parengė ir pavišimo audito metu. Tačiau pastebėta, kad šiose ataskaitose pateikiamos informacijos apie konkrečius ataskaitiniais metais atliktus darbus detalumas skyrėsi.

³⁶ Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, 1996 m. birželio 6 d. Nr. I-1367 (1998 m. lapkričio 24 d. įstatymo Nr. VIII-940 redakcija su vėlesniais pakeitimais) 36 str. 6 d.

³⁷ 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-373 (VšĮ Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras); 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-374 (VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras); 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-460 (VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras); 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-462 (VšĮ Šiaulių centro poliklinika); 5.2.2. p.

³⁸ Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Vyriausybės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 135 (2023 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 25 redakcija), 12 p.

Analizuojant 2021–2024 m. veiklos ataskaitas, pastebėta, kad informacija apie remonto darbus pateikiama taip pat nevienoda apimtimi. Nors įstaigos deklaruoja atliktas veiklas, dažnu atveju apsiribojama bendru jų pobūdžio aprašymu ir pasigendama išsamumo nurodant tikslias vertes, lėšų kilmę ar aiškiai atribuojant savarankiškai (ūkio būdu) atliktus darbus nuo rangos sutarčių pagrindu įsigytų paslaugų:

- Šiaulių centro poliklinika ir Dainų PSPC metinėse veiklos ataskaitose pateikia išsamią informaciją apie įvykdytų remonto darbų pobūdį (pvz., patalpų atnaujinimą, elektros instaliacijos keitimą, fasado renovaciją), tačiau pastebėta, kad konkrečios šių darbų vertės, finansavimo šaltiniai bei tiesioginė sąsaja su SVP priemonėmis dažniausiai atspindi tik atskirose strateginio plano įgyvendinimo ataskaitose;
- Šiaulių reabilitacijos centro veiklos ataskaitos išsiskiria aiškiu didesnės apimties projektų pateikimu, tačiau informacija apie kasmetinių ūkio būdu atliktų darbų apimtį ir vertę ne visais atvejais yra pakankamai detalizuota;
- Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras veiklos ataskaitose gana išsamiai pateikia atliktų remonto darbų turinį ir apimtį, tačiau, kaip ir kitose įstaigose, ne visada pateikiamos detalizuotos finansinės sumos pagal kiekvieną darbą ar aiškiai neišskiriama, kurie darbai atlikti įstaigos lėšomis, kurie – iš projektų ar Savivaldybės biudžeto.

Atlikta analizė rodo, kad nors visos įstaigos viešai teikia informaciją apie atliktus remonto darbus, pateikiamų duomenų išsamumas ir formos skiriasi. Iki audito pradžios turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitas, numatytas teisės aktuose ir patikėjimo sutartyse, rengė tik viena įstaiga – Šiaulių reabilitacijos centras. Kitos įstaigos šias ataskaitas parengė audito metu, tačiau siekiant, kad informacija būtų tinkama atskaitingumui ar sprendimų priėmimui, jose arba metinėse veiklos ataskaitose, reiktų išsamiau detalizuoti konkrečius darbus, jų apimtį ir vertes. Tam tikras informacijos fragmentiškumas sudaro prielaidas ribotam veiklos skaidrumo vertinimui bei gali turėti įtakos Savivaldybės, kaip savininko, vykdomos turto priežiūros kontrolės efektyvumui.

Atsižvelgiant į tai, kad visos audituotos įstaigos atitinkamas ataskaitas parengė ir pavišino audito procedūrų metu arba po audito ataskaitos projekto pateikimo, rekomendacija dėl šio dokumento rengimo ir viešinimo neteikiama.

2.3. Lėšų planavimas turto priežiūrai ne visais atvejais yra nuoseklus ir sistemiškas

Savivaldybės nekilnojamasis turtas turi būti valdomas racionaliai ir efektyviai, užtikrinant visuomenės interesų tenkinimą ir siekiant maksimalios naudos visuomenei ir Savivaldybei³⁹.

Savivaldybės turto valdytojai, patikėjimo teise valdantys Savivaldybės turtą, turi teisę priimti sprendimus, susijusius su savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, išskyrus sprendimus, susijusius su šio turto perleidimu kitų asmenų nuosavybėn ar su daiktinių teisių suvaržymu, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip⁴⁰.

Visose Turto patikėjimo teisės sutartyse⁴¹ buvo apibrėžta, kad patikėtinis įsipareigoja:

- mokėti užmokestį už perduoto turto eksploatavimą, komunalines ir ryšių paslaugas pagal pasirašytas sutartis su paslaugų teikėjais;
- naudotis turtu pagal tiesioginę paskirtį ir Sutartį, griežtai laikytis šiam turtui nustatytų priešgaisrinės saugos, sandėliavimo, sanitarinių ir techninių taisyklių;

³⁹ Šiaulių miesto savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T-496 (su vėlesniu pakeitimu), 9 p.

⁴⁰ Ten pat, 39, 15 p.

⁴¹ 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-373 (VšĮ Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras); 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-374 (VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras); 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-460 (VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras); 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-462 (VšĮ Šiaulių centro poliklinika);

- sudaryti sąlygas Patikėtojų kontroliuoti, ar perduotas turtas naudojamas pagal paskirtį ir Sutartį;
- gauti Patikėtojo rašytinį sutikimą pakeisti nekilnojamojo turto paskirtį, pagerinti ar pertvarkyti turta, pripažinti nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nekilnojamąjį turta;
- atlikti jam perduoto turto einamąjį ar statinio kapitalinį remontą.

Statybos įstatyme⁴² apibrėžta, kad pastato atnaujinimas (modernizavimas) tai statybos darbai, kuriais atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas, o statinio remontas – statinio kapitalinis ar paprastas remontas.

Laikėme, kad įstaigos nuosekliai planuoja ir skiria nuosavas lėšas turto remontui, įgyvendindamos patikėjimo teisės sutartimis prisiimtą pareigą užtikrinti turto priežiūrą vykdant paprastąjį ir kapitalinį remontą kai:

- Įstaigų kasmet numatoma ir panaudojama lėšų dalis turto pagerinimui ir/ar remontui sudaro ne mažiau kaip 3-4 proc. nuo turto vertės;
- Įstaigų metinėse veiklos ar turto valdymo ataskaitose atsispindi įstaigos finansinis indėlis į remonto ar pagerinimo darbus (aiškiai nurodant finansavimo šaltinius).

Atliekant analizę pagal įstaigų pateiktus 2021–2024 m. duomenis, nustatyta, kad sveikatos priežiūros įstaigų nuosavų lėšų indėlis į turto atnaujinimą yra skirtingas, o finansavimo apimtys skiriasi ne tik tarp įstaigų, bet ir tose pačiose įstaigose atskirais metais. Įstaigos turto remontui skiria nuo 1 iki 7 proc. nuo turto vertės, o pavieniais atvejais – iki 21 proc. (4 lentelė).

4 lentelė. Bendra informacija apie Įstaigų NT atliko remonto vertę 2021–2024 m. laikotarpiu:

Metai	Skiriama lėšų dalis NT remontu ir pagerinimo darbams	Šiaulių centro poliklinika	Dainų PSPC	Šiaulių reabilitacijos centras	Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos centras
2021 m.	Įstaigos lėšomis, Eur	68 106,11	41 534,46	19 664,77	28 441,81
	Dalis nuo NT vertės, proc.	4%	11%	1%	3%
	Kiti šaltiniai, Eur	141 370,72	79 740,00	0,00	148 939,14
	Dalis nuo NT vertės, proc.	9%	22%	-	18%
2022 m.	Įstaigos lėšomis, Eur	120 064,09	12 386,91	15 087,10	43 367,01
	Dalis nuo NT vertės, proc.	7%	2%	1%	4%
	Kiti šaltiniai, Eur	229 008,44	0,00	0,00	199 029,21
	Dalis nuo NT vertės, proc.	13%	-	-	20%
2023 m.	Įstaigos lėšomis, Eur	57 576,29	5 123,67	62 172,76	23 557,78
	Dalis nuo NT vertės, proc.	3%	1%	4%	2%
	Kiti šaltiniai (SB), Eur	81 505,68	262 000,00	0,00	294 184,28
	Dalis nuo NT vertės, proc.	4%	38%	-	25%
2024 m.	Įstaigos lėšomis, Eur	145 100,79	4 818,70	317 969,68	27 125,74
	Dalis nuo NT vertės, proc.	7%	1%	21%	2%
	Kiti šaltiniai (SB), Eur	300 845,09	432 727,57	148 700,00	234 440,00
	Dalis nuo NT vertės, proc.	15%	64%	10%	16%

Analizė parodė, kad įstaigų lėšų skyrimas turto priežiūrai yra netolygus – jis dažnai priklauso nuo einamųjų poreikių ar atskirais metais vykdomų projektų. Kai kuriais atvejais skiriamos lėšos nesiekė rekomenduojamos 3–4 proc. ribos, laikomos tvarios turto priežiūros orientyru. Tai rodo, kad ilgalaikis remonto planavimas galėtų būti nuoseklesnis, siekiant labiau orientuotis į prevencinę turto priežiūrą ir mažinti būsimų išlaidų riziką.

⁴² Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 (2016 m. birželio 30 d. įstatymo, Nr. XII-2573 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 38 p., 73 p.

Tačiau bendraujant su įstaigų vadovais ir palyginus pateiktus duomenis su CVP IS informacija, paaiškėjo, kad skirtingi apskaitos ir duomenų pateikimo būdai ne visuomet leidžia pilnai atspindėti visą faktiškai atliktų remonto darbų apimtį, pavyzdžiui:

- Dainų PSPC ir Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras dalį remonto darbų atlieka ūkio būdu, o išlaidose fiksuojama tik sunaudotų medžiagų vertė, todėl darbo sąnaudos atskirai neišskiriamos ir bendros išlaidos yra natūraliai mažesnės;
- Šiaulių centro poliklinika nurodė, kad pateiktuose duomenyse nebuvo įtrauktos sunaudotų medžiagų vertės, todėl bendra remonto suma realiai yra didesnė;
- CVP IS duomenys taip pat rodo, kad kai kuriais atvejais rangos darbų ir medžiagų įsigijimų vertės yra didesnės nei pačių įstaigų pateiktoje suvestinėje, kas sietina su skirtingais duomenų šaltiniais.

Šios aplinkybės rodo, kad įstaigose pasigendama sistemingos remonto darbų apskaitos ir planavimo praktikos, o tai apsunkina objektyvų įstaigų įsipareigojimų vykdymo pagal patikėjimo sutartis vertinimą ir mažina remonto išlaidų palyginamumą.

Nors įstaigos kasmet savo SVP numato priemones įstaigos lėšomis finansuojamiems remonto darbams, tačiau jos dažnai formuluojamos bendriniais aprašymais, nedetalizuojant, pateikiant be aiškaus konkrečių patalpų ar numatytų darbų išskyrimo („būtinai remonto darbai pagal poreikį“, „apmokėti remonto darbų išlaidas“, „paprastasis remontas“).

Įstaigų pateikti paaiškinimai rodo, kad lėšų planavimas turto pagerinimui ir remontui iš esmės grindžiamas strateginio planavimo ir einamojo poreikio derinimu, atsižvelgiant į sveikatos priežiūros įstaigų veiklos specifiką. Visos audituotos įstaigos nurodė, kad preliminarūs poreikiai planuojami trejų metų laikotarpiui įstaigų strateginiuose veiklos planuose, o konkretūs pirkimai detalizuojami metiniuose pirkimų planuose. Tačiau atskiras metinis biudžetas, skirtas būtent turto priežiūrai ir remontui, nesudaromas.

Nors Šiaulių miesto savivaldybės įmonių ir įstaigų kuravimo taisyklėse⁴³ nustatyta, kad Turto valdymo skyrius užtikrina savivaldybės patikėjimo teise valdomo ir nuosavybės teise priklausančio turto efektyvų valdymą ir panaudojimą, analizuoja turto valdymą ir disponavimą juo veiklos tikslais bei pagal poreikį teikia pasiūlymus dėl racionalaus ir efektyvaus turto panaudojimo savivaldybės įmonėse ir įstaigose, audito metu negauta pakankamų įrodymų, patvirtinančių nuoseklų Savivaldybės turto priežiūros ir kontrolės vykdymą.

Savivaldybės pateiktame klausimyne Turto valdymo skyriaus atsakingas specialistas nurodė, kad pavaldžių sveikatos priežiūros įstaigų patikėjimo teise perduoto turto priežiūra vykdoma, peržiūrint viešai paskelbtas turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitas bei finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose atskleistą informaciją. Tačiau audituojamu laikotarpiu Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitos nebuvo rengiamos arba jose nebuvo pateikta informacija apie ataskaitiniais metais atliktus konkrečius infrastruktūros atnaujinimo ir remonto darbus.

Nustatyti nukrypimai sietini su nepakankamai išplėtotą Savivaldybės patikėjimo teise valdomo turto priežiūros, planavimo ir kontrolės sistema. Audituojamu laikotarpiu nebuvo įtvirtinta aiški ir vieninga finansinio indėlio į turto priežiūrą planavimo praktika, pagal kurią būtų apibrėžti Savivaldybės ir įstaigų vaidmenys planuojant, apskaitant ir vertinant lėšų, skirtų turto remontui ir pagerinimui, panaudojimą.

⁴³Šiaulių miesto savivaldybės įmonių ir įstaigų kuravimo taisyklės, patvirtintos Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. A-1853 (galiojusios iki 2025 m. birželio 5 d.), 9.1. p.; Šiaulių miesto savivaldybės įmonių ir įstaigų kuravimo taisyklės, patvirtintos Šiaulių miesto savivaldybės mero 2025 m. birželio 5 d. potvarkiu Nr. M-842, 10.1. p.

Vieningos ir palyginamos informacijos trūkumas gali trukdyti tinkamai prižiūrėti, kaip naudojamas patikėjimo teise perduotas turtas. Nuoseklesnis duomenų apie infrastruktūros atnaujinimą rinkimas padėtų geriau stebėti įsipareigojimų vykdymą ir priimti labiau pagrįstus sprendimus dėl būsimų investicijų.

2.4. Lėšos, skirtos remonto ir pagerinimo darbams, iš esmės naudojamos pagrįstai, tačiau nustatyta trūkumų dėl sutikimo pagerinimo darbams gavimo

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo⁴⁴ ir Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁴⁵ nuostatomis, viešosios lėšos turi būti naudojamos laikantis patvirtintų planavimo dokumentų, o patikėjimo teise valdomas turtas – prižiūrimas ir remontuojamas taip, kad būtų išsaugota jo vertė ir funkcionalumas. Todėl audito metu buvo vertinta, ar remonto ir turto pagerinimo darbams skirtos lėšos naudojamos pagal Savivaldybės strateginio veiklos plano priemones ir finansavimo planą.

Laikėme, kad remonto ir pagerinimo darbams skirtos lėšos naudojamos pagal SVP priemones ir finansavimo planą, kai:

- visos faktinės išlaidos 100 proc. pagrįstos sutartimis, sąskaitomis faktūromis ir sąmatomis;
- faktinės išlaidos visiškai sutampa su SVP finansavimo pozicijomis ir Savivaldybės strateginiais tikslais.

Savivaldybės strateginiame veiklos plane 2021–2024 m. laikotarpiu buvo numatytas uždavinys (Nr. 09.01.01.) „Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą“. Uždavinys įgyvendinamas renovuojant Savivaldybės kontroliuojamų sveikatos priežiūros įstaigų pastatus ir gerinant diagnostikos kokybę. Šiuo laikotarpiu buvo įgyvendintos 4 pagrindinės priemonės, susijusios su sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros modernizavimu.

5 lentelė. Informacija apie Savivaldybės biudžeto lėšomis atliktus sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros modernizavimo darbus

Metai	09.01.01.02 Modernizuoti VŠĮ Šiaulių reabilitacijos centro pastatą	09.01.01.05. Įgyvendinti projektą „Energetinių charakteristikų gerinimas VŠĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre“	09.01.01.11. Įgyvendinti projektą „VŠĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centro pastatų rekonstravimas, aktyvios ventiliacijos įrengimas, kiemo gerbūvio sutvarkymas ir maisto gamybos skyriaus modernizavimas“	09.01.01.13. „Modernizuoti VŠĮ Šiaulių centro polikliniką“
2021	-	42,9 tūkst. Eur SB lėšų ventiliacijos įrengimo darbams pabaigti	94,91 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti aktyvios ventiliacijos įrengimo rangos darbai	69,8 tūkst. Eur SB lėšų atlikti poliklinikos laiptinių stiklinių sienų remonto darbai
2022	-	-	347,5 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti aktyvios ventiliacijos įrengimo rangos darbai	229,0 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti odontologijos korpuso fasado remonto darbai

⁴⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (2023 m. gruodžio 14 d. įstatymo redakcija Nr. XIV-2325 su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁵ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729 (2014 m. kovo 25 d. įstatymo Nr. XII-802 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

2023	148,7 tūkst. Eur SB lėšų skirta Šiaulių reabilitacijos centro reikuperavimo ir kondicionavimo sistemos įrengimo darbų atlikimui pagal biudžeto lėšų naudojimo sutartį	319,8 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti pastato modernizavimo darbai, iš jų 26,6 tūkst. Eur tiesiogiai įstaigai sumokėta už projekto parengimo ir ekspertizės paslaugas bei įsigyta instrumentų plovimo – dezinfekavimo mašina (31,2 tūkst. Eur)	103,2 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti modernizuojamų patalpų antrame aukšte ir šlaitinio stogo palėpėje rangos darbai bei pirmame aukšte ir rūsyje rangos darbai bei skirta lėšų Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centro 1.2 skyriaus vėdinimo sistemos įrengimo darbų užbaigimui pagal biudžeto lėšų naudojimo sutartį	269,5 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti vidaus patalpų remonto darbai pagal rangos sutartį; įsigyta skaitmeninė rentgeno diagnostinė sistema; įsigyta odontologinė darbo įranga
2024	-	400,1 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti pastato modernizavimo darbai, iš jų 2,7 tūkst. Eur tiesiogiai įstaigai sumokėta už projekto vykdymo priežiūrą; bei skirta Dainų pirminės sveikatos priežiūros centro keltuvo modernizavimo darbų atlikimui pagal biudžeto lėšų naudojimo sutartį	234,4 tūkst. Eur SB lėšų apmokėti modernizuojamų patalpų pirmame aukšte ir rūsyje rangos darbai	255,5 tūkst. Eur SB lėšų skirta odontologijos korpuso fasado remonto darbams pagal biudžeto lėšų naudojimo sutartį bei Vytauto g. 101 pastato vidaus remonto darbų užbaigimui pagal biudžeto lėšų naudojimo sutartį

Per 2021–2024 metų laikotarpį nustatytas vienas atvejis, kai faktinės išlaidos nesutampa su SVP finansavimo pozicijomis ir Savivaldybės strateginiais tikslais, t. y. iš SVP priemonės 09.01.01.05. Įgyvendinti projektą „Energetinių charakteristikų gerinimas VŠĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre“ 2023 m. atliktas instrumentų plovimo – dezinfekavimo mašinos pirkimas už 31,17 tūkst. Eur – kas neatitinka energetinių charakteristikų gerinimo sąvokos ir nepriskirtinas sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros modernizavimui.

Nuo 2023 m. Savivaldybės administracija skirdama viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms lėšų įvairių remonto ir modernizavimų darbų, tokių kaip reikuperavimo ir kondicionavimo sistemos įrengimo, fasado remonto, keltuvo modernizavimo, vidaus remonto darbų užbaigimui darbų atlikimui apmokėti sudarydavo biudžeto lėšų naudojimo sutartis. Tačiau nustatyta, kad per 2023–2024 m. Dainų PSCP buvo apmokėta 29,28 tūkst. Eur už projekto parengimo, ekspertizės ir projekto vykdymo priežiūros paslaugas, nesudarius atskiros biudžeto lėšų naudojimo sutarties.

Pažymėtina, kad nuo 2023 m. pradžios Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėse⁴⁶ įsigaliojo nuostata, leidžianti asignavimų valdytojo iniciatyva sudaryti biudžeto lėšų naudojimo sutartis ir su tai pačiais viešojo sektoriaus subjektų grupei priklausančiais viešojo sektoriaus subjektais, kurie nėra biudžetinės įstaigos. Todėl Savivaldybės administracija, planuodama ir vykdydama finansavimą pagal SVP priemones, turėtų užtikrinti vieningą ir nuoseklią biudžeto lėšų naudojimo praktiką, aiškiai atskiriant projektų įgyvendinimo, projektavimo ir priežiūros išlaidas, atitiktį finansuojamos priemonės tikslui bei atsiskaitymą už rezultatus.

Pagal Šiaulių miesto savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašą⁴⁷ visi statybos darbai, numatyti Šiaulių miesto savivaldybės strateginio veiklos plano programose, iš esmės pagerina objekto savybes, o dėl atskirų (pavienių) remonto darbų esminio turto pagerinimo sprendžia

⁴⁶ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 (2014 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1046 redakcija, galiojusi iki 2024 m. rugpjūčio 19 d., 61 p.; 2024 m. rugpjūčio 14 d. nutarimo Nr. 672 redakcija, įsigaliojusi nuo 2024 m. rugpjūčio 20 d., 35 p.).

⁴⁷ Šiaulių miesto savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T-496 (su vėlesniu pakeitimu), 45 p., 49.9. p.

struktūrinis padalinys, susijęs su statybos darbais ir teikia informaciją Apskaitos skyriui arba Savivaldybės turto valdytojo (įstaigos vadovo) sudaryta komisija, jei atskirus (pavienius) remonto darbus organizavo (vykdė) pati įstaiga. Taip pat pažymėta, kad esminiu ilgalaikio turto pagerinimu laikomi atlikti darbai, kurie padidino turimo ilgalaikio turto funkcijų apimtį arba reikšmingai pailgino nustatytą jo naudingo tarnavimo laiką ir (arba) pagerino naudingąsias savybes.

Nustatyta, kad turto vertė didinama atliekant esminio pagerinimo darbus, kurie dažniausiai finansuojami Savivaldybės biudžeto lėšomis – tiek vykdant rangos sutartis per Savivaldybės administraciją, tiek sudarant biudžeto lėšų naudojimo sutartis su įstaigomis. Pagal sveikatos priežiūros įstaigų finansinių ataskaitų duomenis per 2021–2024 m. laikotarpį atlikti esminio turto pagerinimo darbai dėl kurių buvo didinama pastato vertė pagal įstaigas (6 lentelė).

6 lentelė. Informacija apie ASPĮ pastatų vertės padidinimą 2021–2024 m.

Metai	Šiaulių centro poliklinika	Dainų PSPC	Šiaulių reabilitacijos centras	Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras
2021	+106,77 tūkst. Eur (VB+IL)	+331,96 tūkst. Eur (ES+SB)	-	+148,94 tūkst. Eur (VB)
2022	+298,81 tūkst. Eur (SB+IL)	-	-	+199,03 tūkst. Eur (SB) +15,38 tūkst. Eur (IL)
2023	+81,51 tūkst. Eur (SB)	-	-	+295,13 tūkst. Eur (SB+IL)
2024	+240,1 tūkst. Eur (SB+IL)	+624,59 tūkst. Eur (SB)	+319,48 tūkst. Eur (SB+IL)	-

Turto patikėjimo teisės sutartyse⁴⁸ numatyta, kad patikėtinis įsipareigoja gauti Patikėtojo, t. y. Savivaldybės, rašytinį sutikimą pakeisti nekilnojamojo turto paskirtį, pagerinti ar pertvarkyti turtą, pripažinti nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nekilnojamąjį turtą.

Tačiau pastebėta, kad niekur nėra apibrėžta turto pagerinimo sąvoka, pagal kurią įstaigos turėtų spręsti, kokiems darbams privaloma gauti išankstinį sutikimą. Dėl šios priežasties įstaigos nevienodai interpretuoja pareigą kreiptis dėl patikėtojo sutikimo: vienais atvejais sutikimai prašomi dėl mažos vertės darbų (pvz., iškabos įrengimo), kitais – net ir didesnės vertės darbai atliekami savarankiškai, Savivaldybės neinformavus.

Analizuojant viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų faktinių išlaidų panaudojimą ir jų pagrindimą, taip pat buvo vertinami įstaigų lėšomis savarankiškai atlikti darbai ir šioms veikloms įsigytos medžiagos bei kitos būtinos priemonės. Tokie darbai apima įvairaus pobūdžio veiklas – nuo patalpų perdažymo, grindų dangos atnaujinimo, santechnikos ar elektros instaliacijos remonto iki patalpų pertvarų įrengimo ar kitų patalpų pertvarkymo darbų. Tai patvirtina visų 4 įstaigų pateikti duomenys, kuriuose matyti tiek ūkio būdu atliktų darbų, tiek įsigytų medžiagų apimtys.

Audito metu taip pat pastebėta gerosios praktikos pavyzdžių:

- Dainų PSPC teigiamai vertinama tai, kad įstaiga turi praktiką rengti sąmatas savarankiškai ūkio būdu atliekamiems remonto ar pagerinimo darbams. Toks dokumentavimas užtikrina didesnę skaidrumą ir leidžia pagrįsti medžiagų bei darbų sąnaudas;
- Šiaulių reabilitacijos centre yra sudaryta pastato, naudojamo pagal patikėjimo sutartį, ir jo vidaus patalpų būklei įvertinti apžiūros komisija, kiekvienais metais rengiami įsakymai dėl pastato vidaus patalpų paprastojo remonto poreikio tvirtinimo bei ilgalaikio turto remonto darbų aktai. Aktuose fiksuojami tiek savarankiškai ūkio būdu, tiek pagal sutartis atlikti remonto darbai, nurodant jų apimtį ir pobūdį. Toks fiksavimas užtikrina skaidrumą, leidžia

⁴⁸ 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-373 (VšĮ Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras); 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-374 (VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras); 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-460 (VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras); 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartis Nr. SŽ-462 (VšĮ Šiaulių centro poliklinika);

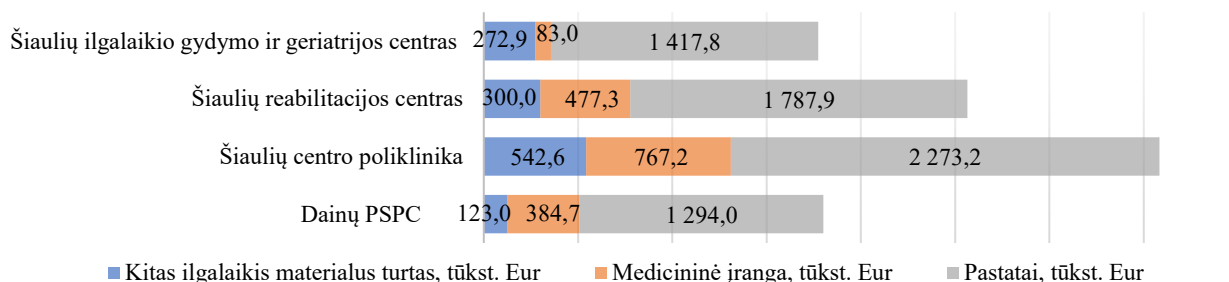
pagrįsti faktines remonto išlaidas ir sudaro galimybes stebėti nuoseklų turto priežiūros procesą.

Tokia praktika leidžia įstaigoms faktiškai įvertinti darbų poreikį, atliktų remonto mastą ir pobūdį bei įtaką tolesniam turto naudojimui.

3. MEDICININĖS ĮRANGOS PLANAVIMAS IR NAUDOJIMAS IŠ ESMĖS VYKDOMI, TAČIAU NEPAKANKAMAI VERTINAMAS JŲ POVEIKIS PASLAUGŲ PRIEINAMUMUI

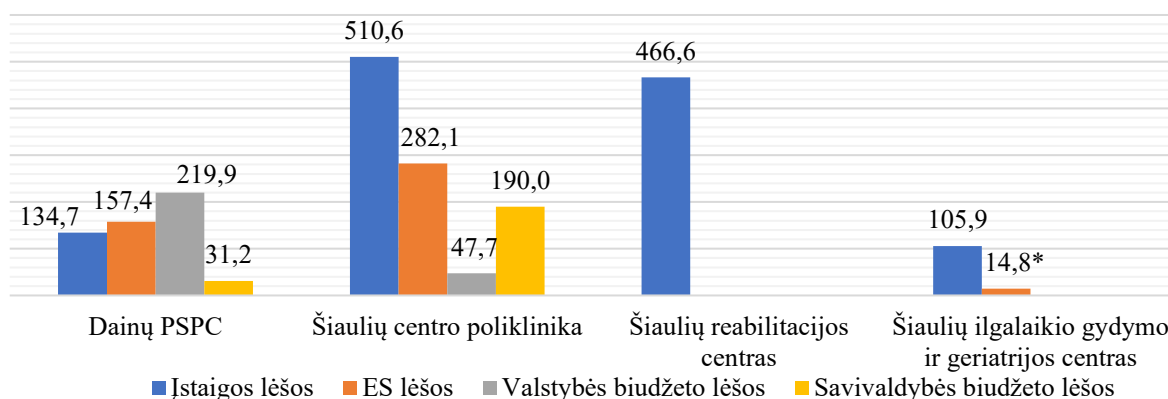
Sveikatos priežiūros įstaigų veikla yra neatsiejama nuo medicininės įrangos naudojimo. Medicininė įranga yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių saugią ir efektyvią sveikatos priežiūros paslaugų teikimą. Pagal įstaigų pateiktus duomenis, 2025 m. birželio 30 d. didžiausią medicininės įrangos dalį t. y. 25,23 proc. ilgalaikio materialaus turto struktūroje turėjo Šiaulių centro poliklinika, mažiausią – Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras, kuriame medicininė įranga sudarė tik 4,68 proc. ilgalaikio materialaus turto.

Tai lėmė skirtinga įstaigų veikla bei naudojama skirtinga įranga. Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centre nėra naudojami brangūs ultragarso ar rentgeno aparatai, o vienos iš pagrindinių medicininių priemonių yra elektrinės lovos, čiužiniai. Be to, nudėvėtos, tačiau naudojamos medicininės įrangos dalis Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centre – 2024 m. sudarė 77 proc. visos medicininės įrangos.

6 pav. Įstaigų ilgalaikio materialaus turto likutinė vertė 2024-12-31
Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal įstaigų pateiktus duomenis

Per 2021–2024 m. laikotarpį Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos įsigijo medicininės įrangos už 1,79 mln. Eur. Nors audituotose įstaigose 2024 m. vidutiniškai 43,1 proc. medicininės įrangos buvo nusidėvėjusi, tačiau per 2021-2025 m. I pusm. nemaža dalis medicinos įrangos buvo atnaujinta, panaudojant įvairių rūšių lėšų šaltinius.

7 pav. Įstaigų 2021-2025 m. I pusm. įsigyta medicininė įranga pagal lėšų šaltinius

* Pateiktos bendros projekto lėšos, neišskirstant pagal lėšų šaltinius

Šaltinis – Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal įstaigų pateiktus apskaitos duomenis

2021–2025 m. I pusm. Šiaulių reabilitacijos centras įrangą atnaujino tik įstaigos lėšomis, tačiau kitos įstaigos audituotu laikotarpiu įrangos atnaujinimui panaudojo įvairius šaltinius:

- Šiaulių centro poliklinika ir Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras dalyvavo projekte „Pirminės asmens sveikatos priežiūros veiklos efektyvumo didinimas Šiaulių mieste“. Europos regioninės plėtros fondo lėšomis buvo finansuojamas burnos ligų diagnostikai skirtos naujos odontologinės įrangos bei kitos medicinos įrangos įsigijimas;

- Šiaulių centro poliklinika, Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras, ir Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras dalyvavo projekte „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą Šiaulių miesto savivaldybėje“. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto ir Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centro lėšomis finansuojamas mobilių komandų aprūpinimas įranga bei ilgalaikės priežiūros dienos centro įrengimas, aprūpinant reikalinga medicinine įranga;
- Šiaulių centro poliklinika, panaudojant savivaldybės biudžeto lėšas, dalį medicininės įrangos atnaujino naudodama priemonės 09.01.01.13 „Modernizuoti VšĮ Šiaulių centro polikliniką“ lėšas;
- Nuo 2024 m. vykdomas projektas „Sveikatos centrų sudėtyje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų modernizavimas Šiaulių miesto savivaldybėje“, kurio metu Šiaulių centro poliklinikoje ir Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre Europos sąjungos biudžeto lėšomis finansuojamas medicininės įrangos įsigijimas.

Investicijos į naują ir modernią medicinos įrangą sudaro sąlygas greitesniems bei tikslesniems tyrimams, geresnei paslaugų kokybei ir patogesnėms darbo sąlygoms medicinos personalui, tačiau ne mažiau svarbus yra ir nuoseklus įrangos pirkimų planavimas, užtikrinantis, kad būtų įsigyjama labiausiai įstaigų poreikius atitinkanti medicinos įranga.

3.1. Medicininės įrangos įsigijimo poreikis planuojamas, tačiau dokumentavimo praktika skiriasi

Medicininės įrangos įsigijimas yra reikšmingas sprendimas, tiesiogiai susijęs su asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybe, pacientų sauga ir racionaliu įstaigos finansinių išteklių naudojimu, todėl šių sprendimų planavimas ir pagrindimas turi būti nuoseklus, skaidrus ir atitikti teisės aktų reikalavimus. Įstaigos veiklos planavimą ir organizavimą, įskaitant sprendimus dėl medicininės įrangos poreikio, užtikrina įstaigos vadovas.

Teisės aktuose įtvirtinta nuostata⁴⁹, kad asmens sveikatos priežiūros viešosios įstaigos turi turėti kolegialius organus: stebėtojų tarybą, gydymo tarybą, slaugos tarybą, kurios turi patarti įstaigos savininkui (dalininkui) ir savininko (dalininko) teises įgyvendinančiai institucijai įstaigos veiklos klausimais. Visų audituotų įstaigų įstatuose⁵⁰ šios tarybos yra numatytos. Svarstyti naujų asmens sveikatos priežiūros technologijų įsigijimo klausimus yra viena iš Gydymo tarybos funkcijų.

Audito metu vertinome, ar įrangos poreikis vertinamas ir dokumentuojamas prieš priimant sprendimus dėl įsigijimo. Laikėme, kad medicininės įrangos poreikis vertinamas ir dokumentuojamas prieš priimant sprendimus, kai poreikis svarstomas gydymo taryboje ar kitame kompetentingame organe, sprendimus fiksuojant bei poreikį pagrindžiant duomenimis.

Peržiūrėjus įstaigų pateiktus dokumentus, nustatyta, kad įstaigų gydymo tarybose buvo svarstomi didesnės vertės medicinos įrangos įsigijimo klausimai: Šiaulių reabilitacijos centre audituojamu laikotarpiu buvo įsigyti 45 vnt. medicininės įrangos, iš kurių gydymo taryboje buvo svarstytas 12 vnt. įrangos įsigijimo poreikis. Būtent ši, gydymo taryboje svarstyta įranga, sudarė net 82,34 proc. visos 2021–2024 m. laikotarpiu įsigytos medicinos įrangos vertės, tai rodo, jog sprendimų priėmimas tarybos lygmeniu buvo orientuotas į finansiškai reikšmingiausius pirkimus. Šiaulių centro poliklinikos pateiktuose gydymo tarybos protokoluose buvo nurodytas svarstytas echoskopų, mamografo poreikis, Dainų PSCP gydymo taryba pritarė ultragarsinės diagnostinės įrangos įsigijimui

⁴⁹ Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, 1996 m. birželio 6 d. Nr. I-1367 (1998 m. lapkričio 24 d. įstatymo Nr. VIII-940 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 30 str. 2 d.

⁵⁰ VšĮ Šiaulių centro poliklinikos įstatas, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės mero 2025 m. rugsėjo 12 d. potvarkiu Nr. M-1261; VšĮ Šiaulių reabilitacijos centro įstatas, patvirtinti Šiaulių miesto tarybos 2020 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. T-423; VšĮ Dainų pirminės sveikatos centro įstatas, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės mero 2025 m. spalio 24 d. potvarkiu Nr. M-1459, VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centro įstatas, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės mero 2025 m. spalio 27 d. potvarkiu Nr. M-1472.

bei medicinos įrangos/priemonių įsigijimo sąrašui, kurio bendra vertė siekė 637,98 tūkst. Eur, įgyvendinant projektą „Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą“.

Audito metu ne visais atvejais buvo gauta pakankamai duomenų, leidžiančių įsitikinti, kad prieš priimančias sprendimus dėl medicininės įrangos ir priemonių įsigijimo buvo atliekamas faktinio poreikio vertinimas ar analizuojami jų pagrindžiantys duomenys. Pagrindžiantys dokumentai – defektiniai aktai – buvo pateikiami tais atvejais, kai įranga tapdavo netinkama naudoti dėl nusidėvėjimo ar techninės būklės. Atsižvelgiant į tai, dalis pirkimų buvo vykdoma siekiant pakeisti susidėvėjusią ar nebetinkamą naudoti įrangą nauja, taip sudarant sąlygas nepertraukiamai teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir laikytis galiojančių teisės aktų reikalavimų, pavyzdžiui:

- Dainų PSPC pateiktas 2024 m. gegužės 3 d. atliktų darbų aktas Nr. 2024-05/03, kuriame nurodyta, kad po techninės apžiūros nustatytas impulsinio siūlėtuvo HAWO pavaros reduktoriaus gedimas, naujas siūlėtuvas įsigytas 2025 m. birželio 10 d.;
- Dainų PSPC pateiktas 2024 m. balandžio 5 d. defektinis aktas Nr. RB_5, kuriame nurodyti smūginės terapijos prietaiso defektai. Turtas nurašytas, nes remontas ekonomiškai nenaudingas ir 2024 m. gegužės 3 d. įsigytas naujas aparatas;
- Dainų PSPC pateikti du 2023 m. vasario 17 d. defektiniai aktai dėl dentalinių rentgeno aparatų defektų, atsarginės dalys netiekiamos, naujas dentalinis rentgeno aparatas įsigytas 2023 m. kovo 10 d., dar vienas 2025 m. sausio 29 d.;
- Šiaulių reabilitacijos centras pateikė 2023 m. rugsėjo 11 d. defektinį raštą, kuriame nurodyta, dėl defektų siūloma nurašyti automatinį rankos masažuoklį. Naujas įsigytas 2023 m. spalio 9;
- Šiaulių reabilitacijos centras pateikė 2023 m. gruodžio 29 d. defektinį aktą, kuriame nurodyta, kad Sauso hidromasažo įrenginys yra visiškai susidėvėjęs, naujas įrenginys įsigytas 2024 m. kovo 27 d.;
- Šiaulių centro poliklinikos pateiktas 2023 m. rugsėjo 12 d. defektinis aktas, kuriame nurodyti echoskopų defektai bei išvada, kad remontas ekonomiškai netikslingas. Naujas echoskopas įsigytas 2024 m. rugpjūčio 22 d.

Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centre audituotu laikotarpiu defektinių aktų bei nurašytos medicininės įrangos nebuvo.

Audito metu vertinta, ar medicininės įrangos įsigijimo poreikis yra pagrįstai įtrauktas į įstaigų planavimo ir atskaitomybės dokumentus. Laikyta, kad medicininės įrangos įsigijimo ar atnaujinimo poreikis pagrįstas, kai įstaigų strateginiuose veiklos planuose numatytos atitinkamos priemonės, jos suderintos su turto atnaujinimo planais, o metinėse veiklos ataskaitose pateikiama informacija apie įgyvendintas priemones (įsigijimus, atnaujinimus) ir jų rezultatus, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio.

Peržiūrėjus 2021–2025 metų įstaigų strateginius planus, nustatyta, kad visose vertintose įstaigose medicininės įrangos įsigijimo poreikis buvo įtrauktas į strateginius veiklos planus, tačiau šių planų detalumas ir aiškumas skyrėsi. Dalies įstaigų strateginiuose dokumentuose numatytos konkrečios medicininės įrangos rūšys ir apimtys, o kitose įstaigose apsiribota bendro pobūdžio nuostatomis, nenurodant konkrečių įsigijimų, pavyzdžiui:

- Dainų PSPC 2024–2026 m. strateginiame veiklos plane⁵¹ numatyta įsigyti odontologinės įrangos (endomatorą, antgalius, helio lempą, mobilią odontologinę įrangą), fizioterapijos įrangos, ART, ultragarsinę įrangą, chirurginės įrangos (lazerį, operacinį stalą), iš viso 23 vnt.;

⁵¹ VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centro 2024-2026 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. A-2078 (2023 m. balandžio 11 d. įsakymo Nr.A-597 redakcija).

- Šiaulių reabilitacijos centro 2022–2024 metų strateginiame plane⁵² numatyta ilgalaikio turto, medicinos įrangos įsigyti 6 vnt., tačiau konkreči įranga nėra detalizuojama;
- Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centro strateginiuose planuose⁵³ numatomas medicinos įrangos įsigijimas pagal pirkimų planą, įrangos nedetalizuojant;
- Šiaulių centro poliklinikos 2023–2025 strateginiame veiklos plane⁵⁴ numatytos priemonės įrangos įsigijimui bei numatyta konkreči įranga – mamografo įsigijimas, odontologinės įrangos, nešiojamų elektrokardiografų, nešiojamų kompiuterių, medicinos krepšių, širdies dažnio registratorių, pulsoksimetrų, spirometrų ir kt. įsigijimas.

Audito metu negavome informacijos apie rengiamus ir su strateginiais dokumentais suderinamus medicininės įrangos atnaujinimo planus. Dalyje įstaigų strateginiuose planuose numatomi tik bendro pobūdžio ketinimai, kurie labiau apibūdina numatomus veiksmus nei detalizuoja sprendimų pagrindimo ar prioritetų nustatymo aspektus.

Peržiūrėjus įstaigų veiklos ataskaitose pateikiamus duomenis apie įgyvendintas priemones (medicininės įrangos įsigijimus, atnaujinimus), netikslumų nepastebėta, išskyrus pavienius Šiaulių centro poliklinikos veiklos ataskaitose, pavyzdžiui:

- 2021 m. veiklos ataskaitoje įtraukta medicininės įranga, kuri buvo gauta 2022 metų I ketv. (akušeriniai stetoskopai, įsigyti 2022 m. kovo 2 d., kurių vertė 2 420 Eur);
- otorinooftalmoskopai, įsigyti 2022 m. kovo 17 d., kurių vertė 18 513 Eur nurodyti ir 2021 ir 2022 metų veiklos ataskaitose;
- mikroskopas „PRIMOSTAR 3“ įsigytas 2024 m. sausio 29 d., tačiau buvo įtrauktas į 2023 m. veiklos ataskaitą.

3.2. Medicinos įranga eksploatuojama ir prižiūrima, tačiau kai kuriais atvejais perduota naudoti pavėluotai

Įstaigos turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais⁵⁵.

Audito metu vertinome, ar turima medicininė įranga įtraukiama į apskaitą, naudojama pagal gamintojo reikalavimus ir tinkamai prižiūrima. Laikėme, kad įranga įtraukiama į apskaitą, naudojama bei prižiūrima tinkamai, kai įrangos naudojimo pradžia įforminama turto priėmimo-perdavimo ar atidavimo eksploatuoti aktais ne vėliau kaip 14 dienų nuo įsigijimo; visiems prietaisams priskirtas materialiai atsakingas asmuo; brangiai įrangai atliekama periodinė techninė priežiūra; kitos aktyvios medicinos priemonės turi nustatytą priežiūros periodiškumą ir realiai vykdomą priežiūrą.

Analizei pasirinkta įvertinti kiekvienoje audituotoje įstaigoje po 10 vnt. medicininės įrangos. Peržiūrėjus turto atidavimo eksploatuoti aktus, nustatyta, kad visiems prietaisams priskirtas materialiai atsakingas asmuo. Palyginus įrangos sąskaitas faktūrų, turto priėmimo-perdavimo aktų, turto atidavimo eksploatuoti aktų, turto patikėjimo sutarčių duomenis, pastebėta neatitikimų (7 lentelė):

7 lentelė. Medicininės įrangos įsigijimo ir atidavimo naudoti terminų neatitikimai audituotose įstaigose

Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras	➤ Elektrochirurginis įrenginys „Surtron“ įsigytas 2024-07-15, pradėtas naudoti 2024-12-19; ➤ Rentgeno diagnostikos priemonė PRS 500 B įsigyta 2020-11-30, tačiau pradėta naudoti 2021-11-25, turtą perdavus pagal 2021-06-21 patikėjimo sutartį Nr. SZ-659;
---	--

⁵² Prieiga per internetą: <https://www.dainupspc.lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/>

⁵³ Prieiga per internetą: <https://gerc.lt/strateginiai-veiklos-planai/>

⁵⁴ Prieiga per internetą: <https://siauliupoliklinika.lt/page/planavimo-dokumentai>

⁵⁵ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729 (2014 m. kovo 25 d. įstatymo redakcija Nr. XII-802 su vėlesniais pakeitimais), 9 str.

	➤ Instrumentų plovimo-dezinfekavimo mašina įsigyta 2023-02-14, pradėta naudoti 2023-07-05, turtą perdavus pagal patikėjimo sutartį SŽ-1200.
Šiaulių centro poliklinika	➤ Skaitmeninė diagnostinė rentgeno sistema RadSpeed Pro įsigyta 2023-08-01, pradėta naudoti turtą perdavus pagal patikėjimo sutartį 2023-11-23 Nr. SŽ-1923; ➤ Kraujo analizatorius „MINDRAY“ BS-230 įsigytas 2020-12-22, pradėtas naudoti 2023-12-31; ➤ Odontologinė darbo įranga V2000 pristatyta 2023-12-14, tačiau pradėta naudoti turtą perdavus pagal patikėjimo sutartį 2024-03-27 Nr. SŽ-513.
Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos centras	➤ Infuzinių skysčių šildymo spinta, lova elektrinė funkcinė Runibeda, Infuzinė pompa skausmo kontrolei, įsigyta 2025 m. dar nėra atiduota naudoti veikloje, nes įranga skirta dienos stacionarui, kuris bus atidaromas nuo 2026 metais.

Pastebėta, kad audituojamu laikotarpiu Šiaulių miesto savivaldybės administracija vykdė medicininės įrangos pirkimus ir, sudarydama turto patikėjimo sutartis, šią įrangą perdavė naudoti sveikatos priežiūros įstaigoms. Tačiau Šiaulių centro poliklinikos ir Dainų PSPC atvejais turto perdavimo procesai truko apie pusmetį. Priežastį, kodėl šie procesai užtruko ir buvo delsiama įstaigoms perduoti medicininę įrangą, Savivaldybės administracija nenurodė. Pagal Dainų PSPC nurodytą informaciją, rentgeno įrangos naudojimo pradžia užtruko dėl būtinybės įrengti patalpas pagal radiacinės saugos reikalavimus, gauti licencijas ir atlikti kitus privalomus parengiamuosius veiksmus. Elektrochirurginis įrenginys pradėtas naudoti vėliau, nes nebuvo suremontuotas ir įrengtas chirurginis kabinetas. Pagal Šiaulių centro poliklinikos paaiškinimu Kraujo analizatorius „MINDRAY“ pradėtas naudoti vėliau dėl nepalankios pandeminės situacijos.

Nustatyta, kad dalis medicininės įrangos įstaigų veikloje pradėta naudoti gerokai pavėluotai – praėjus keliems mėnesiams ar net metams nuo įsigijimo, kas rodo, jog įrangos įsigijimo ir perdavimo naudoti procesai nėra pakankamai suderinti. Atsižvelgiant į sparčią medicinos technologijų kaitą, ilgą laiką nenaudota įranga gali greitai morališkai ir technologiškai pasenti. Be to, pasibaigus garantiniam laikotarpiui, įstaigoms kyla papildomų finansinių rizikų, susijusių su galimais įrangos gedimais ir eksploatacijos kaštais.

Pradėjus medicinos priemones naudoti ir jas įtraukus į apskaitą, būtina užtikrinti tinkamą jų priežiūrą. Medicinos priemonės turi būti naudojamos pagal paskirtį, reguliariai prižiūrimos ir kontroliuojamos, siekiant užtikrinti jų saugą, patikimumą ir ilgesnį tarnavimo laiką bei išvengti gedimų ir papildomų išlaidų.

Atsižvelgiant į tai, kad pastaraisiais metais Savivaldybės administracija nepirko medicininės įrangos įstaigoms, rekomendacijos dėl turto perdavimo neteikiame.

Aktyvi medicininė įranga – tai medicinos priemonė, kurios veikimas yra susijęs su elektros energijos šaltiniu arba kitu energijos šaltiniu, išskyrus tuos energijos šaltinius, kuriuos tiesiogiai pagamina žmogaus organizmas arba traukos jėga, o brangioms sveikatos priežiūros technologijoms priskiriamos 9 rūšių medicinos priemonės⁵⁶: kompiuterinis tomografas, magnetinio rezonanso tomografas, mamografas, diagnostinė ultragarsinė medicinos priemonė, angiografas, gama kamera, linijinis greitintuvas, diagnostinė rentgeno įranga, pozitronų emisijos tomografas, kurių įsigijimo kaina su PVM (įskaitant priedus) viršija 28 962 Eur ir su kuriomis teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos visiškai ar iš dalies apmokamos iš PSDF biudžeto lėšų.

Audito metu vertinome brangių bei kitų aktyvių medicinos prietaisų vykdomą techninę priežiūrą. Audituojamu laikotarpiu brangioms sveikatos priežiūros technologijoms priskiriamos įrangos turėjo tik Šiaulių centro poliklinika ir Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras.

⁵⁶ Medicinos priemonių naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 įsakymu Nr. V-383 (2020 m. kovo 27 d. įsakymo Nr. V-566 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 4.1 p., 1 priedas.

Šiose įstaigose buvo naudojamos 3 rūšių brangios medicinos priemonės: diagnostinė rentgeno įranga, diagnostinės ultragarsinės medicinos priemonės ir mamografai.

Brangių medicinos priemonių techninė priežiūra įstaigose buvo atliekama pagal sutartis. Audito metu nustatyta, kad 2 atvejais iš 11 įstaigos neturėjo galiojančių brangios medicininės įrangos techninės priežiūros sutarčių:

- Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre nebuvo galiojančios sutarties dėl diagnostinės ultragarsinės sistemos Mindray Resona, įsigytos 2022 m. birželio 16 d., pagal s/f GRA221630, techninės priežiūros. Pagal įstaigos paaiškinimą, 36 mėnesius nuo įrangos įsigijimo galiojo pardavėjo garantija. Audito metu buvo atliekamos pirkimo procedūros tolesnės techninės priežiūros paslaugoms įsigyti.
- Šiaulių centro poliklinikoje diagnostinis ultragarsinis prietaisas Logia Totus, įsigytas 2024 m. rugpjūčio 22 d., taip pat neturėjo galiojančios techninės priežiūros sutarties, tačiau techninė priežiūra buvo atliekama, nes įstaiga pateikė 2025 m. rugpjūčio 22 d. pardavėjo UAB „Tradintek“ atliktą techninės priežiūros patikrinimo aktą Nr. SB250822-01.

Peržiūrėjus įstaigų turimų 11 brangios įrangos techninių pasų duomenis, nustatyta pavienių neatitikimų, pavyzdžiui:

- Dainų PSPC diagnostinė ultragarsinė sistemos DC-8 EXP neužpildytas medicinos prietaiso paso pradžios data, paso Nr., nenurodyta prietaiso naudojimo vieta, nenurodyta bandymo data, nėra gamintojo ar jo atstovo parašų prie įrašo apie instaliuoto medicinos prietaiso išbandymą;
- Šiaulių centro poliklinikoje mobilaus echoskopo DC-80 bei ultragarsinės diagnostinės sistemos DC-80 sekanti techninė priežiūra po atliktos paskutinės patikros (2021 m. liepos mėn.) buvo atlikta vėliau nei po 2 metų, t. y. 2024 m. lapkričio 5 d., keičiantis paslaugos tiekėjui.

Kitų aktyvių medicinos prietaisų techninė priežiūra taip pat vykdoma pagal sutartis. Sutartyse nurodytos medicinos priemonės, kurioms atliekama techninė priežiūra bei priežiūros periodiškumas. Atsitiktinės atrankos būdu peržiūrėjus 34 medicinos priemonių techniniuose pasuose įrašus apie atliktą techninę priežiūrą, reikšmingų neatitikimų nenustatyta. Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras 5 medicinos prietaisų pasų nepateikė, nes 2 prietaisai nenaudojami, o 3 dar nepradėti naudoti.

Pastebėjimai dėl medicininės įrangos naudojimo priežiūros įstaigoms pateikti audito metu.

3.3. Medicininė įranga naudojama pagal poreikį, tačiau jos poveikis paslaugų prieinamumui ne visada vertinamas

Audituotu laikotarpiu medicininė įranga buvo įsigijama vadovaujantis įstaigų strateginiuose veiklos planuose ir metiniuose veiklos dokumentuose nustatytais tikslais – gerinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.

Audito metu vertinome ar įrangos naudojimo lygis ir našumas užtikrina, kad įsigijimas prisideda prie paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimo. Laikėme, kad įrangos naudojimo lygis ir našumas užtikrinamas, kai brangi įranga naudojama ne mažesniu nei vidutiniu intensyvumu.

Poliklinikos apie brangioms sveikatos priežiūros technologijoms priskiriamas medicinos priemonės teikia ataskaitas Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai (toliau VASPVT) prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Įstaigos turi siekti, kad brangūs medicinos prietaisai būtų naudojami racionaliai ir efektyviai – vidutiniu ar dideliu intensyvumu⁵⁷:

⁵⁷ Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2017 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. T1-283 „Dėl brangių sveikatos priežiūros technologijų naudojimo intensyvumo vertinimo rodiklių“.

8 lentelė. Brangių sveikatos priežiūros technologijų naudojimo intensyvumo vertinimo rodikliai

Brangios sveikatos priežiūros technologijos tipas	Naudojimo intensyvumas pagal tyrimų skaičių per metus		
	Didelis	Vidutinis	Mažas
Stacionari diagnostinė rentgeno (rentgenografijos/rentgenoskopijos priemonė)	>20 000	10 000-20 000	<10 000
Mamografas (mamografinė rentgeno priemonė)	>7 000	3 500-7 000	< 3 500
Diagnostinė ultragarsinė medicinos priemonė (DUP)	>4 000	2 000-4 000	<2 000

Perskaičiavus teikiamų ataskaitų duomenis, brangios audituotų įstaigų turėtos sveikatos priežiūros technologijos 2024 metais buvo naudojamos vidutiniu ar dideliu intensyvumu (9 lentelė):

9 lentelė. Perskaičiuoti 2024 m. brangių sveikatos priežiūros technologijų naudojimo intensyvumo duomenys

Įstaiga		Priemonės rūšis		Modelis	Tyrimų skaičius per metus	Intensyvumas
Dainų sveikatos centras	pirminės priežiūros	Diagnostinė sistema	ultragarsinė	DC-8 EXP	7383	didelis
		Diagnostinė sistema	ultragarsinė	Mindray Resona i9	6779	didelis
		Skaitmeninis aparatas	rentgeno	PEDS600	27891	didelis
		Universalus rentgeno aparatas	diagnostinis	PRS 500 B	11861	vidutinis
Šiaulių poliklinika	centro	Diagnostinė įranga	rentgeno	Rad speed PRO/MC	23262	didelis
		Diagnostinė įranga	rentgeno	Rad speed MC	25020	didelis
		Diagnostinis prietaisas	ultragarsinis	SC-80	7102	didelis
		Diagnostinis prietaisas	ultragarsinis	DC-80	3831	vidutinis
		Diagnostinis prietaisas	ultragarsinis	UP760AG Paolus	5140	didelis

Šiaulių centro poliklinikoje mamografo bei diagnostinis ultragarsinis prietaiso Logia Totus tyrimų skaičius nevertintas, nes ši įranga nebuvo naudojama visus metus.

Rentgeno aparatais atlikti tyrimai registruojami rentgenologinių tyrimų žurnaluose abiejose įstaigose. Tačiau Dainų PSPC negalėjome įsitikinti VASPV T teikiamų ataskaitų duomenų teisingumu, nes abu rentgeno aparatai rodo bendrą atliktų nuotraukų skaičių ir žurnalai pildomi kartu, pavyzdžiui, žmogui atliekamos nuotraukos įrašomos į vieną žurnalą, bet kartais reikia atlikti nuotraukas su skirtingais aparatais. Kiekvienam aparatui tenkančių nuotraukų skaičių atskirai kas mėnesį rankiniu būdu iš žurnalų suskaičiuoja radiologijos technologė. Audito metu buvo priimtas sprendimas tobulinti tyrimų apskaitos tvarką ir pradėtas pildyti rentgenologinių tyrimų žurnalas kiekvienam rentgeno aparatui atskirai, juos suženklus, siekiant užtikrinti didesnę duomenų tikslumą.

Šiaulių centro poliklinikoje abiem rentgeno aparatams naudojami skirtingi radiologinių tyrimų registravimo žurnalai. Perskaičiavus 2024 m. 4 mėnesių pateiktų žurnalų duomenis, reikšmingų neatitikimų nenustatyta.

Audito metu vertinome, ar kitos medicininės įrangos atveju įstaigų dokumentuose fiksuojamas įrangos panaudojimas ir ar jis atitinka darbuotojų darbo krūvį.

Kitos technologijos – diagnostinių ultragarsinių medicinos priemonių – atliktų tyrimų duomenys įstaigose gaunami iš naudojamų sveikatos priežiūros informacinių sistemų. Šie duomenys filtruojami pagal gydytojus, atliekančius ultragarsinius tyrimus. Tyrimų skaičius nustatomas pagal priskirtus

tarptautinės ligų klasifikacijos kodus, o galutiniai duomenys papildomai susumuojami rankiniu būdu. Pažymėtina, kad naudojamose programose nėra techninės galimybės filtruoti ar atskirti duomenų pagal konkrečius ultragarsinius aparatus. Tyrimų apimtys negali būti tiksliai priskirtos atskirai kiekvienai medicinos priemonei, todėl negalėjome įsitikinti šių duomenų tikslumu.

Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras audito metu aparatų užimtumo duomenų nepateikė, todėl nebuvo galimybės įvertinti medicininės įrangos panaudojimo intensyvumo ir jo sąsąjį su darbuotojų darbo krūviu.

Audito metu vertintose 3 įstaigose nenustatėme atvejų, kai medicininė įranga nenaudota, ji yra eksploatuojama pagal faktinį klinikinį poreikį bei darbuotojų darbo grafiką:

- peržiūrėjus Šiaulių reabilitacijos centro pateiktus 10 aparatų užimtumo duomenis, nustatyta, kad nenaudojamų aparatų nebuvo. Tuo pačiu aparatu procedūras atlikdavo ne vienas asmuo, todėl vertiname, kad aparatų naudojimas nebuvo ribojamas. Be to, aparatai naudojami pagal poreikį.
- Dainų PSPC peržiūrėjus kineziterapijoje naudojamus aparatų bei įsigytos odontologinės įrangos užimtumą, nustatyta, kad nenaudojamos įrangos nebuvo. Odontologinė įranga taip pat buvo nuolat naudojama, atsižvelgiant į gydytojų darbo laiką. Viename kabinete dienos eigoje darbuotojai keičiasi dalindamiesi viena darbo vieta, pavyzdžiui:

10 lentelė. Dainų PSPC gydytojų odontologų darbo grafiko pavyzdys

	Pirmadienis	Antradienis	Trečiadienis	Ketvirtadienis	Penktadienis
303 kabinetas	8.00 – 20.00	8.00 – 19.30	8.00 – 14.00 (1 darbuotojas) 14.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	8.00 – 17.00	8.00 – 19.30
304 kabinetas	8.00 – 16.00	8.00 – 16.00	8.00 – 12.00 (1 darbuotojas) 12.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	12.00 – 20.00	8.00 – 16.00 p.d. 12.00 – 20.00 nep. d.
305 kabinetas	8.00 – 16.00	8.00 – 12.00 (1 darbuotojas) 12.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	8.00 – 16.00	8.00 – 12.00 (2 darbuotojas) 12.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	8.00 – 16.00 nep.d. 12.00 20.00 p.d.
306 kabinetas	8.00 -16.00 (1 darbuotojas) 16.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	8.00 – 16.00	8.00 – 12.30 (1 darbuotojas) 12.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	8.00 – 12.00 (1 darbuotojas) 12.00 – 20.00 (2 darbuotojas)	8.00 – 16.00

- Pagal Šiaulių centro poliklinikos pateiktus duomenis, nenaudojamos medicininės įrangos nenustatyta. Peržiūrėjus 10 medicininės įrangos vienetų, nustatyta, kad kai kuri įranga buvo naudojama mažesniu intensyvumu – pavyzdžiui, kolposkopas 2025 m. rugpjūčio mėnesį buvo naudotas 2 kartus. Vis dėlto pažymėtina, kad ši įranga naudojama pagal klinikinį poreikį. 2 atvejais odontologinė įranga buvo naudojama ne visu pajėgumu, atsižvelgiant į specialisto darbo laiką, pavyzdžiui:

11 lentelė. Šiaulių centro poliklinikos gydytojų odontologų darbo grafiko pavyzdys

	Pirmadienis	Antradienis	Trečiadienis	Ketvirtadienis	Penktadienis
201 kabinetas	X	X	X	8.00 – 18.00 Kas antrą sav.	8.00 – 15.00
205 kabinetas (ortodontas)	X	9.00 – 19.30	X	X	9.00 – 14.00

Audito metu taip pat vertinta, ar įstaigose, kuriose buvo įsigyta ar atnaujinta medicininė įranga, tiesiogiai susijusi su paslaugų teikimu, per 12 mėnesių po įsigijimo padidėjo suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų apimtys arba sumažėjo pacientų laukimo eilės.

Peržiūrėjus duomenis apie Šiaulių centro poliklinikos skelbiamas pacientų eiles, matomas ortodonto paslaugų poreikis:

22.	Ortodonto odontologo	31 ir daugiau
-----	----------------------	---------------

Šaltinis: Prieiga per internetą <https://siauliupoliklinika.lt/page/laukimo-eiliu-stebesena> Atnaujinta: 2025-07-08

Sveikatos paslaugų laukimo laikas taip pat skelbiamas ir Švieslentėje⁵⁸. Čia pateikiama informacija apie Lietuvoje suteiktas pirminės sveikatos priežiūros ir specializuotos sveikatos priežiūros paslaugas, kurios buvo apmokėtos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų. Sveikatos priežiūros paslaugų laukimo laikas atitinka laikotarpį nuo registracijos dienos iki vizito pas gydytoją dienos. Siekiama, kad pirminės sveikatos priežiūros paslaugos būtų suteiktos gyventojams per 7 d. nuo registracijos dienos, o specializuotos – per 30 d⁵⁹.

Matome, kad pagal skelbiamus paskutinių 3 mėnesių duomenis, ortodonto paslaugų Šiaulių centro poliklinikoje reikia laukti ilgiau nei 2 mėnesius:

* IPR registracijos pagal specialistus				
Specialistas	vizitų sk.	laukimas 0-30 d.	31-60 d.	61+ d.
Gydytojas neurologas	1 058	26,6%	6%	67,5%
Gydytojas otorinolaringologas	796	99,1%	0,6%	0,3%
Gydytojas ortodontas	756	28%	4,8%	67,2%
Gydytojas urologas	642	99,2%	0,8%	0%
Gydytojas endokrinologas	450	74,4%	23,3%	2,2%
Gydytojas, turintis teisę verstis endoskopijos siaura medicinos praktika	382	100%	0%	0%
Gydytojas ortopedas traumatologas	360	53,1%	9,2%	37,8%
Vaikų ligų gydytojas	322	91,9%	6,2%	1,9%
Gydytojas pulmonologas	166	41%	23,5%	35,5%
Gydytojas endodontologas	146	32,9%	9,6%	57,5%

Nuo 2023 metų Šiaulių centro poliklinikos strateginiuose planuose⁶⁰ buvo numatyta priemonė „03.01.02. Teikti ortodontinio gydymo paslaugas Šiaulių miesto vaikams, mažinant ortodontinių anomalijų išsivystymo riziką“. Tikslas – suteikti kuo daugiau ortodontinių konsultacijų Šiaulių miesto vaikams, stiprinti prieinamumo gerinimą. Šiai priemonei įstaiga kasmet planuodavo 50 tūkst. Eur finansavimą iš Savivaldybės biudžeto (Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų). Plane numatytas priemonės įgyvendinimo rodiklis – Gydytojo ortodonto konsultacijų teikimas, patekimo eilių mažinimas, 100 proc.

Pagal Šiaulių centro poliklinikos teikiamus projekto „Ortodonto paslaugų didinimas Šiaulių miesto vaikams“ įgyvendinimo ataskaitų duomenis, ortodontinių paslaugų apimtys ir paslaugas gavusių pacientų skaičius viršijo planuotas reikšmes, tačiau pagal įstaigos veiklos ataskaitų duomenis, Valstybinės ligonių kasos kompensuotų ortodontinių aparatų skaičius, palyginus su suteiktų paslaugų ir pacientų skaičiumi, buvo santykinai nedidelis, o konkrečių duomenų apie eilių sumažinimą – nėra, nurodyta tik „Sumažintos laukimo eilės“.

⁵⁸ Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/pacientu-eiles>.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstatymas, 1996 m. birželio 6 d. Nr. I-1367 (1998 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. VIII-940 redakcija su vėlesniais pakeitimais), 15³ str. 2 d. 2–3 p.

⁶⁰ Prieiga per internetą: <https://siauliupoliklinika.lt/page/planavimo-dokumentai>

12 lentelė. Ortodontinių paslaugų apimtys ir paslaugas gavusių pacientų skaičius 2023–2025 metais Šiaulių centro poliklinikoje

	2023 metai	2024 metai	2025 metai
Projekto „Ortodonto paslaugų didinimas Šiaulių miesto vaikams“ įgyvendinimo ataskaitų duomenys	dalyvavusių/gavusių paslaugų skaičius 1445 suteiktų paslaugų skaičius 3089	dalyvavusių/gavusių paslaugų skaičius 1434 suteiktų paslaugų skaičius 3085	dalyvavusių/gavusių paslaugų skaičius 1608 suteiktų paslaugų skaičius 3007
VLK kompensuotų ortodontinių aparatų užsakymų skaičius, pagal Šiaulių centro poliklinikos veiklos ataskaitų duomenis	447	484	Duomenų dar nėra

Pateikti duomenys rodo, kad VLK kompensuotų ortodontinių aparatų užsakymų skaičius galimai neužtikrina poreikio patenkinimo. Pagal viešoje erdvėje randamą informaciją, matome, kad šios paslaugos poreikis visoje Lietuvoje vis dar yra labai paklausus ir neretai eilė trunka apie 2-3 metus. Todėl įstaiga turėtų ieškoti būdų, kaip išnaudoti įrangą visu pajėgumu, siekdama padidinti paslaugų prieinamumą ir sumažinti pacientų laukimo laiką.

Audituose poliklinikose įsigyti nauji diagnostiniai ultragarsiniai (echoskopai) ir rentgeno aparatai sudaro galimybes atlikti aukštesnės diagnostinės vertės tyrimus, užtikrinti didesnę tyrimų tikslumą bei geresnę jų kokybę. Vis dėlto šių technologijų įsigijimo poveikis paslaugų prieinamumui (pavyzdžiui, pacientų laukimo laikui ar atliktų tyrimų apimtims) nėra įvertintas.

Pagal specializuotų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų – reabilitacijos – laukimo eilių stebėsenos ataskaitų duomenis, pastebima, kad eilės formuojasi chirurgo ar fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacijoms, tačiau ne konkrečioms reabilitacijos procedūroms. Todėl nėra galimybės objektyviai įvertinti, ar ir kaip nauja įranga turėjo tiesioginę įtaką reabilitacijos paslaugų laukimo laikui.

Šiaulių reabilitacijos centro strateginiuose planuose buvo numatyta didinti reabilitacijos paslaugų prieinamumą ir kokybę, plėsti jų asortimentą bei apimtis. Veiklos ataskaitose nurodoma, kad įsigijus naują medicininę įrangą buvo parengti nauji gydymo protokolai ir pagal juos pradėtos teikti naujos reabilitacijos procedūros, kurios dažnu atveju tiesiogiai susijusios su naujai įsigyta įranga. Pavyzdžiui, 2022 m. parengti 7 nauji gydymo protokolai, įskaitant protokolus, parengtus įsigijus sauso masažo įrenginį ir smūginės bangos terapijos aparatą. 2023 m. parengti gydymo protokolai, taikant vibroterapijos prietaisą „Vibra 3.0“, taip pat Bemer Pro terapijos ir krioterapijos su kompresija, naudojant „Aerify Cryoboots“, metodikas – iš viso parengti 9 nauji gydymo protokolai. 2024 m. parengta dar 12 naujų gydymo protokolų.

Apibendrinant galima teigti, kad nors viešosios sveikatos priežiūros įstaigos dalyvavo projektuose ir medicininę įrangą įsigijo deklaruodamos tikslą didinti paslaugų prieinamumą ir gerinti jų kokybę, šių tikslų pasiekimas nebuvo įvertintas. Strateginiuose veiklos planuose ir kituose planavimo dokumentuose nebuvo nustatyti konkretūs ir pamatuojami rodikliai, leidžiantys objektyviai įvertinti įsigytos medicininės įrangos poveikį paslaugų prieinamumui, pacientų laukimo laikui ar paslaugų apimtims. Dėl to sudėtinga pagrįsti, kokią realią naudą sukūrė investicijos į medicininę įrangą. Be to, paslaugų prieinamumą lemia ne tik įranga, bet ir žmogiškųjų išteklių pakankumas, ypač kvalifikuotų gydytojų ir kitų sveikatos priežiūros specialistų užtikrinimas.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Priemonės rekomendacijai įgyvendinti (subjekto numatytos)	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (subjekto numatytas)
1.	Siekiant užtikrinti nuoseklų viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų veiklos planavimą ir vertinimą, numatyti priemonės, kuriomis būtų įtvirtinti aiškūs Savivaldybės, kaip viešųjų įstaigų savininko, lūkesčiai dėl įstaigų veiklos tikslų, prioritetų ir siektinų rezultatų, ir užtikrinti, kad šie lūkesčiai būtų sistemškai integruoti į įstaigų strateginio planavimo dokumentus bei metinės veiklos ataskaitas.	Savivaldybės administracija	Parengti lūkesčių raštai	2026-06-01
2.	Siekiant užtikrinti, kad sprendimai dėl sveikatos priežiūros įstaigų nekilnojamojo turto remonto ir infrastruktūros modernizavimo būtų nuoseklūs, susieti su Savivaldybės plėtros ir veiklos strateginiais tikslais, pagrįsti aktualiais duomenimis, atnaujinti Savivaldybės investicinių projektų rengimo ir planavimo tvarkas suderinant su Strateginio valdymo įstatymo ir Investicijų įstatymo nuostatomis (pvz. periodiškai atnaujinti investicinių projektų aprašymų duomenis).	Savivaldybės administracija	Atnaujintas Šiaulių miesto savivaldybės investicijų projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašas	2026-07-01
3.	Siekiant tinkamai atskleisti įstaigos veiklą ir finansinę padėtį, užtikrinti skaidrumą bei padėti priimti efektyvius veiklos gerinimo sprendimus ateityje, metinės veiklos ataskaitas rengti pagal nustatytą struktūrą ir turinio reikalavimus, pateikiant visą privalomą informaciją, įskaitant vadovo pranešimą.	VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras	Metinės veiklos ataskaitos bus rengiamos laikantis nustatytų struktūros ir turinio reikalavimų, įskaitant vadovo pranešimą. (atsakingi Padalinių vadovai)	2026-03-01
		VšĮ Šiaulių centro poliklinika	Teikti įstaigos veiklos ataskaitas vadovaujantis 2019 m. vasario 13 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 135 „Dėl viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir valstybės pažangos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“	2026-04-01
		VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras	Metinės veiklos ataskaitas parengti pagal nustatytą struktūrą ir turinio reikalavimus.	2026-04-15

		VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras	Laisvos formos veiklos ataskaitose pateikiama visa informacija pagal galiojančius LR teisės aktus.	2026-03-01
4.	Siekiant vykdyti nuoseklų ir planingą turto priežiūros procesą, numatyti įstaigų kuravimo ir informacijos teikimo priemonės, kurios leistų sistemingiau vertinti metinį turto priežiūros ir remonto poreikį, atsižvelgiant į jau atliktų remonto ir kitų darbų kiekį ir pobūdį.	Savivaldybės administracija	Nustatyti informacijos, teikiamos apie viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų patikėjimo teise valdomo turto priežiūros būklę, atliktus bei planuojamus atlikti remonto ir atnaujinimo darbus, apimtį ir teikimo periodiškumą	2026-07-01
5.	Siekiant įgyvendinti vienodą ir skaidrią patikėjimo teise valdomo nekilnojamojo turto pagerinimo praktiką, nustatyti aiškius ir vieningus kriterijus, apibrėžiančius, kokiais atvejais viešosios sveikatos priežiūros įstaigos privalo gauti išankstinį Savivaldybės sutikimą dėl turto pagerinimo, pertvarkymo ar kitų reikšmingų darbų.	Savivaldybės administracija	Bendradarbiaujant su Turto valdymo skyriumi raštu informuoti, kokiais atvejais viešosios sveikatos priežiūros įstaigos privalo gauti išankstinį savivaldybės sutikimą dėl turto pagerinimo, pertvarkymo ar kitų reikšmingų darbų.	2026-07-01
6.	Siekiant užtikrinti pagrįstą ir skaidrų medicininės įrangos įsigijimo procesą, nustatyti ir taikyti poreikio pagrindimo priemones, leidžiančias susieti įrangos įsigijimą ir naudojimą su paslaugų prieinamumo ar kokybės pokyčiais.	VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras	Gydymo taryboje nuolat detalizuoti medicinos įrangos poreikį, susiejant įrangos įsigijimą ir naudojimą su paslaugų prieinamumo ar kokybės pokyčiais (detalizacija pateikiama protokole ir/arba pridedama prie protokolo). (atsakingi Padalinių vadovai)	2026-12-31
		VšĮ Šiaulių centro poliklinika	Gydymo taryboje nuolat detalizuoti medicinos įrangos poreikį, susiejant įrangos įsigijimą ir naudojimą su paslaugų prieinamumo ar kokybės pokyčiais (detalizacija pateikiama protokole ir/arba pridedama prie protokolo)	2026-04-01

		VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras	Įrangos užimtumo stebėjimas ir analizė, paslaugų apimtys, paslaugų plėtros būtinybė, įrangos techninė būklė, naujos įrangos funkcijų būtinybė. (Atsakingi asmenys - IT specialistai, medicininės veiklos koordinatore, medicinos auditorius)	2026-07-30
		VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras	Poreikis pagrindžiamas pagal gydymo tarybos, skyrių / padalinių vadovų, pirkimo iniciatorių ir kitų atsakingų darbuotojų pateiktą informaciją dėl medicininės įrangos įsigijimo (pažyma, techninės būklės aktas, nurašymo aktas, protokolas).	2026-12-31

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyresnioji patarėja

Agnė Lencienė

PRIEDAI

1. Santrumpos ir sąvokos

Dainų PSPC – VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras.

Investicijų projektas – tai priemonė skirta naujam produktui sukurti ar geresnėms sąlygoms testinei veiklai vykdyti sudaryti.

Įstaiga – Šiaulių miesto savivaldybės viešoji sveikatos priežiūros įstaiga.

Išankstinės pacientų registracijos sistema (IPR IS) – tai išankstinė pacientų registracijos informacinė sistema, dalis e. sveikatos platformos, kuri leidžia automatizuoti išankstinės registracijos pas gydytoją procesus tiek pacientams, tiek specialistams, tinkamai identifikuojant pacientą.

Priemonė – užsibrėžto uždavinio įgyvendinimo būdas (veiklų grupė), kuriam naudojami žmogiškieji, finansiniai ir materialiniai ištekliai.

Savivaldybės strateginis plėtros planas (toliau – ŠSPP) – ilgalaikis 4–10 metų trukmės strateginio planavimo dokumentas, skirtas aplinkos, socialinei ir ekonominei raidai Savivaldybės teritorijoje planuoti, ir rengiamas atsižvelgiant į kitus strateginio ir programavimo lygmens planavimo dokumentus. Šis planas taip pat turi derėti su Savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais ir ŠRPP.

Savivaldybės strateginis veiklos planas (toliau – SVP) – Savivaldybės veiklos lygmens trejų metų trukmės strateginio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į ŠSPP ir kitus Savivaldybės tarybos patvirtintus planavimo dokumentus ir aplinkos analizę, detalizuojamas Savivaldybės strateginio plėtros plano ir atskirų ūkio šakų (sektorių) plėtros programų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, atsižvelgiant į planuojamus Savivaldybės finansinius ir žmogiškuosius išteklius.

Savivaldybės taryba – Šiaulių miesto savivaldybės taryba, įgyvendinanti Savivaldybės turto savininko teises ir pareigas.

Savivaldybės turto valdytojas – Savivaldybės institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos.

Strateginio planavimo grupė – mero potvarkiu sudaryta grupė, skirta SVP rengimui koordinuoti, sprendimams dėl SVP keitimo priimti, projektų įgyvendinimo prioritetams nustatyti, metinei SVP įgyvendinimo stebėsenai koordinuoti.

Strateginis planavimas Savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti Savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius.

Sveikatos skyrius – Savivaldybės administracijos sveikatos skyrius;

Šiaulių centro poliklinika – VšĮ Šiaulių centro poliklinika.

Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras – VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras.

Šiaulių reabilitacijos centras – VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras.

Turto patikėjimo teisė – turto valdytojų teisė savo įstatuose (nuostatuose), taip pat jų veiklą reglamentuojančiuose norminiuose aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis valdyti, naudoti Savivaldybės perduotą turtą ir disponuoti juo nepažeidžiant Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų asmenų teisių bei interesų.

Turto valdymo skyrius – Savivaldybės administracijos turto valdymo skyrius;

2. Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar Šiaulių miesto savivaldybės viešosios sveikatos priežiūros įstaigos efektyviai valdo ilgalaikį turta, taiko tinkamas vidaus kontrolės priemonės, leidžiančias užtikrinti pagrįstą turto valdymą ir atskaitomybę.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų veikla yra suderinta su savivaldybės strateginiais tikslais ir orientuota į veiklos rodiklių įgyvendinimą;
- ar Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos planuoja, finansuoja ir įgyvendina nekilnojamojo turto remonto bei pagerinimo darbus taip, kad jie užtikrintų turto išsaugojimą ir racionalų lėšų panaudojimą;
- ar Savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina, kad medicininė įranga yra pagrįstai įsigijama, efektyviai naudojama ir atnaujinama, siekiant užtikrinti kokybiškas bei prieinamas paslaugas pacientams.

Audito objektas – Šiaulių miesto savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų valdomas ilgalaikis materialusis turtas.

Audito subjektai – Šiaulių miesto savivaldybės administracija ir Šiaulių miesto savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigos (VšĮ Šiaulių centro poliklinika, VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras, VšĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centras).

Audituojamas laikotarpis – 2021–2024 m., tačiau atskirais atvejais audito metu gali būti vertinami ankstesni ir 2025 metai.

Audito atlikimo pagrindas – Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2025 m. rugpjūčio 7 d. pavedimas Nr. PA-5.

Audito apribojimai – audito metu nebuvo vertinamas rangos darbų ir medicininės įrangos įsigijimo atitikimas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai.	Tikslas
1. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ INFRASTRUKTŪROS ATNAUJINIMO POREIKIS TURI BŪTI SIEJAMAS SU SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAIS TIKSLAIS, JŲ ĮGYVENDINIMU IR PASIEKTAIS REZULTATAIS		
1.1. Iki 2025 m. įstaigoms nebuvo nustatyti planuojami pasiekti pagrindiniai veiklos rodikliai, nenustatyti ir lūkesčiai, metinių veiklos ataskaitų struktūra neatitinka reikalavimų	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymą; - Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą; - Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2015–2024 metų strateginį plėtros planą; - Šiaulių miesto 2025–2033 metų strateginį plėtros planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2022–2024 metų strateginį veiklos planą;	Įvertinti, ar: • Savivaldybė yra nustatiusi viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms tikslus ir lūkesčius, kurie atspindi įstaigų veiklos dokumentuose; • Savivaldybės SVP priemonės yra suderintos su įstaigų SVP priemonėmis ir tinkamai įformintos sutartyse;

	- Šiaulių miesto savivaldybės 2023–2025 metų strateginį veiklos planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2024–2026 metų strateginį veiklos planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2025–2027 metų strateginį veiklos planą;	
1.2. Įstaigos užtikrina techninę galimybę pacientus registruoti per IPR IS, tačiau Sveikatos apsaugos ministro nustatyti IPR rodikliai neatspindi faktinės pacientų registravimo praktikos	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstatymą; - Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašą; - Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2021–2024 metų siektinas reikšmes; - 2021–2024 m. ASPI veiklos rezultatų vertinimo ataskaitas - Švieslentės duomenys https://osp.stat.gov.lt/pacientu-eiles. <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome, lyginome ir vertinome įstaigų veiklos rezultatų vertinimo rodiklius, per https://ipr.esveikata.lt/ tikrinome ir analizavome pacientų registracijos galimybes. <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais.	Įvertinti, ar įstaigose imamasi priemonių užtikrinti pacientų elektroninės registracijos per IPR IS reikiamam lygiui pasiekti.
2. NEKILNOJAMOJO TURTO REMONTO IR PAGERINIMO DARBŲ PLANAVIMO BEI ĮGYVENDINIMO PROCESUI TRŪKSTA AIŠKUMO IR NUOSEKLUMO		
2.1. Remonto ir modernizavimo poreikis dažniausiai grindžiamas techninės būklės vertinimu ir anksčiau parengtais investiciniais projektais	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą; - Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą; - Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisykles; - Investicijų projektų rengimo metodiką; - Investicijų projektų rengimo reikalavimų aprašą; - Savivaldybės tarybos sprendimus, susijusius su Valstybės investicijų programa; - Šiaulių miesto savivaldybės N - (N + 2) metų investicijų programos rengimo tvarkos aprašą; - Pažangos priemonių ir projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašą; - Investicijų projektų sąrašo rengimo tvarkos aprašą; - 2016–2021 m. parengtus investicinius projektus, susijusius su sveikatos	Įvertinti, ar numatytas remonto ir pagerinimo darbų poreikis pagrįstas objektyviais duomenimis ir dokumentais.

	priežiūros infrastruktūros modernizavimu; - 2021 m. Gydytojų paskirties pastato, esančio Aido g. 18, Šiauliai, išsamus energijos vartojimo auditą; - 2022 m. Šiaulių centro poliklinikos Energetinio vartojimo auditą. <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais, taip pat bendravome su Savivaldybės administracijos Sveikatos ir Turto skyriaus vedėjais ir kitais atsakingais specialistais.	
2.2. Ne visos įstaigos užtikrina teisinį reikalavimą viešinti turto valdymo, naudojimo ir disponavimo ataskaitas	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstatymą; - Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Vyriausybės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašą;	Įvertinti, ar informacija apie atliktus remonto darbus yra skaidriai pateikiama visuomenei ir Savivaldybei.
2.3. Lėšų planavimas turto priežiūrai ne visais atvejais yra nuoseklus ir sistemiškas	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos statybos įstatymą; - Šiaulių miesto savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašą; - 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartį Nr. SŽ-373 (VšĮ Ilgalaikio gydymo ir geriatijos centras); - 2021 m. kovo 30 d. Turto patikėjimo teisės sutartį Nr. SŽ-374 (VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras); - 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartį Nr. SŽ-460 (VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras); - 2021 m. balandžio 15 d. Turto patikėjimo teisės sutartį Nr. SŽ-462 (VšĮ Šiaulių centro poliklinika); <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome, kiek nuosavų ir kitų lėšų įstaigos skyrė NT remontui ir pagerinimo darbams ir kokią dalį tai sudarė nuo NT vertės. <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais, taip pat bendravome su Savivaldybės administracijos Sveikatos ir Turto skyriaus vedėjais ir kitais atsakingais specialistais.	Įvertinti, ar įstaigos nuosekliai planuoja ir skiria nuosavas lėšas turto remontui, įgyvendindamos patikėjimo teisės sutartimis prisiimtą pareigą užtikrinti turto priežiūrą vykdant paprastąjį ir kapitalinį remontą.
2.4. Lėšos, skirtos remonto ir pagerinimo darbams, iš esmės naudojamos pagrįstai, tačiau	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą;	Įvertinti, ar remonto ir pagerinimo darbams skirtos lėšos naudojamos pagal SVP priemones ir finansavimo planą.

nustatyta trūkumų dėl sutikimo pagerinimo darbams gavimo	- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą; - Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2021–2024 metų strateginį veiklos planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2022–2024 metų strateginį veiklos planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2023–2025 metų strateginį veiklos planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2024–2026 metų strateginį veiklos planą; - Šiaulių miesto savivaldybės 2025–2027 metų strateginį veiklos planą. <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome faktinės išlaidas ir lyginome su SVP numatytomis ir panaudotomis (kasinėmis) išlaidomis. <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais, taip pat bendravome su Savivaldybės administracijos Sveikatos ir Turto skyriaus vedėjais ir kitais atsakingais specialistais.	
3. MEDICININĖS ĮRANGOS PLANAVIMAS IR NAUDOJIMAS IŠ ESMĖS VYKDOMI, TAČIAU NEPAKANKAMAI VERTINAMAS JŲ POVEIKIS PASLAUGŲ PRIEINAMUMUI		
3.1. Medicininės įrangos įsigijimo poreikis planuojamas, tačiau dokumentavimo praktika skiriasi	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymą; - Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašą; - Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir Vyriausybės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašą ; - ASPĮ įstatus; - 2021–2024 m. ASPĮ strateginius veiklos planus bei veiklos ataskaitas - Gydytojų protokolus, defektinius aktus, medicininės įrangos nurašymo aktus bei kt apskaitos duomenis. <u>Duomenų analizė:</u> Lyginome 2021-2025 I pusm. įsigytos įrangos sąrašus su ASPĮ strateginių veiklos planų duomenimis bei veiklos ataskaitų duomenimis. Gydytojų protokoluose esančius duomenis lyginome su 2021-2025 I pusm. įsigytos įrangos sąrašais. <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais	Įvertinti, ar medicininės įrangos įsigijimas yra planuojamas sistemingai ir pagrįstai
3.2. Medicinos įranga eksploatuojama ir prižiūrima, tačiau kai kuriais atvejais	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Medicinos priemonių naudojimo tvarkos aprašą;	Įvertinti, ar įstaigų turima medicininė įranga įtraukiama į apskaitą, naudojama pagal gamintojo reikalavimus ir tinkamai prižiūrima

perduota naudoti pavėluotai	- Duomenų apie naudojamą mediciną priemonės registravimo ir pateikimo tvarkos aprašą; - Turto patikėjimo sutartis - Įstaigų medicinos įrangos sąskaitas faktūras, perdavimo priėmimo aktus, turto įvedimo į eksploataciją aktus. - Medicininės įrangos techninius pasus - Medicinos įrangos techninės priežiūros sutartis <u>Duomenų analizė:</u> Lyginome ir skaičiavome laikotarpius nuo įrangos įsigijimo iki pradėjimo naudoti. Analizavome techninės priežiūros sutarčių duomenis bei lyginome su medicininės įrangos sąrašais, techninių pasų duomenimis <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais, taip pat bendravome su Savivaldybės administracijos Sveikatos ir Turto skyriaus vedėjais ir kitais atsakingais specialistais.	
3.3. Medicininė įranga naudojama pagal poreikį, tačiau jos poveikis paslaugų prieinamumui ne visada vertinamas	<u>Dokumentų ir informacijos peržiūra</u> Nagrinėjome: - Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstatymą; - Duomenų apie naudojamą mediciną priemonės registravimo ir pateikimo tvarkos aprašą; - Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašą; - Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą; - Švieslentės duomenis https://osp.stat.gov.lt/pacientu-eiles. - Gydytojų, dirbančių su medicinos įranga darbo grafikus; - Medicinos įrangos užimtumo duomenis; - Duomenų apie naudojamą brangią įrangą ataskaitas; - 2021–2024 m. ASPI strateginius veiklos planus bei veiklos ataskaitas <u>Duomenų analizė:</u> Skaičiavome brangiai medicininei įrangai priskiriamos įrangos tyrimų skaičius, analizavome įrangos užimtumą ir lyginome su gydytojų darbo grafikai. <u>Pokalbiai:</u> Lankėmės visose 4 įstaigose ir bendravome su vadovais ir kitais atsakingais specialistais	Įvertinti, ar medicininės įrangos lygis ir našumas užtikrina, kad įsigijimas prisideda prie paslaugų prieinamumo ir kokybės